

Årsrapport 2015

SpareBank 1 Skadeforsikring

INNHALDSFORTEGNELSE

ÅRSBERETNING	3
STYRET I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	14
STYRENDE ORGANER I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING AS	15
ÅRSREGNSKAP OG NOTER FOR 2015	16
NØKKELTALL/HOVEDTALL	17
RESULTATREGNSKAP	18
BALANSE	19
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	21
ENDRING I EGENKAPITAL	22
NOTER	
NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER	23
NOTE 2 RISIKOSTYRING	29
NOTE 3 FORSIKRINGSRISIKO	32
NOTE 4 FINANSIELL RISIKO	36
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	38
NOTE 6 PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER	39
NOTE 7 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	40
NOTE 8 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL	41
NOTE 9 ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING	42
NOTE 10 INNTEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	43
NOTE 11 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER	44
NOTE 12 VERDSETTELSESHIERARKI	45
NOTE 13 FINANSIELLE DERIVATER	48
NOTE 14 FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI	49
NOTE 15 FINANSIELLE EIENDELER TIL AMORTISERT KOST	50
NOTE 16 SPESIFIKASJON AKSJER	51
NOTE 17 INVESTERINGSEIENDOMMER	53
NOTE 18 IMMATERIELLE EIENDELER/PROGRAMVARE	57
NOTE 19 ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER	57
NOTE 20 SKATT	60
NOTE 21 AVSETNINGER /ANDRE FORPLIKTELSER	61
NOTE 22 ANDRE FORDRINGER	61
NOTE 23 SALGSKOSTNADER	61
NOTE 24 LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE	62
NOTE 25 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	64
NOTE 26 PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER	64
NOTE 27 ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER	65
NOTE 28 KAPITALDEKNING	65
NOTE 29 SOLVENSMARGIN	66
NOTE 30 EGENKAPITAL	66
REVISJONSBERETNING	67
KONTROLLKOMITÈENS UTTALELSE	69

SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

ÅRSBERETNING FOR 2015

Sparebank 1 Skadeforsikring oppnådde en meget god lønnsomhet i 2015. Nettsalget er økt med 70 prosent i løpet av året. Selskapet har i 2015 igjen blitt til kåret til skadeforsikringselskapet med de mest fornøyde kundene.

Sparebank 1 Skadeforsikring oppnådde historiens nest beste resultat før skatt på 1.279 mill. kroner, bare overgått av resultatet i 2014 på 1.829 mill. kroner. Resultatnedgangen sammenlignet med fjoråret skyldes hovedsakelig lavere avviklingsgevinster, økte naturskader og lavere finansinntekter. Den underliggende lønnsomheten er god og forsikringsresultatet endte på 1.058 mill. kroner i 2015 (1.598). Skadeprosenten er økt med 9,7 prosentpoeng og endte på 57,8 prosent. Combined ratio ble 78,8 prosent for året. SpareBank 1 Skadeforsikring fikk netto finansinntekter på 194 mill. kroner (429), med en finansavkastning for året på 1,8 prosent (3,7).

SELSKAPETS STRATEGI

SpareBank 1 Skadeforsikring består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, samt datterselskaper og felles kontrollert virksomhet innenfor eiendom. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har hovedkontor i Oslo og er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen eies av SpareBank 1- bankene og LO.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS bygger på mer enn 90 års erfaring som forsikringsleverandør, og har en markedsandel på 10 prosent. Selskapet understøtter strategien til SpareBank 1-bankene, mot deres bedrifts- og privatkunder, samt LO-forbundene mot deres medlemmer og foreninger.

Selskapet har følgende strategiske fokusområder:

- Markedsfokus – skape gode kundeopplevelser, økt konkurransekraft, og større kryss-salg.
- Organisasjonsfokus – skape forenkling for distributørene, sterke konkurransemiljøer og effektiv drift.

Virksomheten til SpareBank 1 Skadeforsikring AS og SpareBank 1 Forsikring AS er samlet, så langt det er hensiktsmessig og innenfor gjeldende regelverk, under navnet SpareBank 1 Forsikring. SpareBank 1 Forsikring er det ledende selskapet på salg av forsikring i bank i Norge.

En samlet ledelse og et samlet kundetilbud gjør at virksomheten kan følge markedsutviklingen bedre og tilby:

- Et helhetlig forsikringstilbud som dekker kundenes behov, som selger godt og gir eierne lønnsom forretning.
- En inspirerende arbeidsplass med ledere som er tydelige på mål, forventninger og verdier, og som gir inspirasjon og muligheter for faglig og personlig utvikling.
- Et selskap som leverer jevnt gode resultater over tid, og som bankene og LO-forbundene oppfatter som en sterk samarbeidspartner.

HØYDEPUNKTER FRA ÅRET

- Egenkapitalavkastning etter skatt ble på 23,4 prosent.
- Forsikringsresultatet og resultat før skattekostnad er det nest beste i selskapets historie
- Det uavhengige analysebyrået EPSI har i 2015 kåret SpareBank 1 Skadeforsikring til det selskapet som har de mest fornøyde forsikringskundene.
- Selskapets salg gjennom digitale kanaler har økt med over 70 prosent i 2015
- Sparebank 1 har inngått avtale om å bli ny hovedsponsor for Norges Skilandslag Langrenn

SALG OG MARKED

Selskapets brutto premieinntekter ble 5.379 mill. kroner i 2015, tilsvarende en reduksjon på 9 mill. kroner sammenlignet med 2014. Nedgangen skyldes i hovedsak reduserte inntekter fra segmentet Eksterne Partnere, tidligere Unison Forsikring, på grunn av avvikling av dette området.

For å kunne ta ut potensialet for salg gjennom bankkontorene har selskapet fornyet samarbeidskonseptene mellom bankene og forsikringsselskapet. Salget for SpareBank 1 Skadeforsikring i 2015 har økt med 8 prosent. Veksten viser seg spesielt innen kjerneproduktene Bil-, Innbo-, Hus- og Reise. Nettsalget har økt med mer enn 70 prosent i 2015.

I januar 2015 lanserte selskapet en langsiktig satsning med formål å rekruttere flere LO medlemmer som kunder. Sparebank 1 Skadeforsikring vil forsøke å realisere et betydelig vekstpotensial ved å styrke LOfavør og ved å markedsføre selskapets tilbud til samtlige LO-medlemmer. Satsningen har så lang vært meget vellykket. I 2015 ble 14.500 forbundsmedlemmer rekruttert som nye kunder, noe som er en 40 prosent økning fra 2014. De nye LO kundene kjøper i gjennomsnitt flere forsikringer enn andre nye kunder som kommer til selskapet. Dette er positivt siden markedsundersøkelser viser at helkundene er betydelig mer fornøyde med forsikringsselskapene enn kunder som kjøper færre forsikringer.

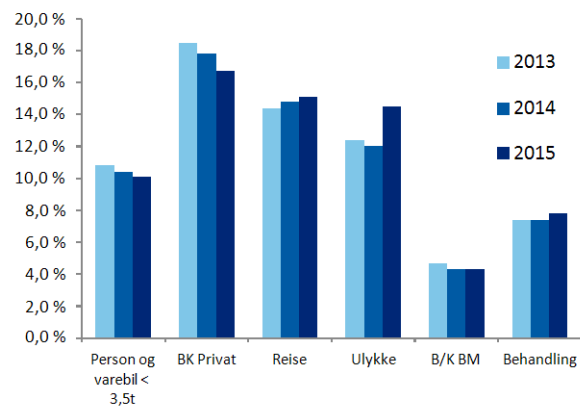
UTVIKLING I MARKEDSANDELER

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en markedsandel på 10,0 prosent (10,1) pr. 31. desember 2015..

Innen Privatmarkedet hadde SpareBank 1 Skadeforsikring en markedsandel på 13,4 prosent (13,8) ved utgangen av 2015, og er dermed Norges tredje største selskap innen privat skadeforsikring. Redusert markedsandel innen privatmarkedet skyldes styrt avvikling av segmentet Eksterne Partnere.

Markedsandelen innen Bedriftsmarkedet utgjorde 4,2 prosent (4,2). Selskapet har gjennom flere år jobbet systematisk med lønnsomhetsforbedrende tiltak, og forretningsområdet oppnådde god lønnsomhet i 2015.

For utvalgte produktgrupper har markedsandelene for SpareBank 1 Skadeforsikring utviklet seg som følger:

SpareBank 1 Skadeforsikring har i 2015 redusert sin markedsandel for Personbil og Brann Kombinert PM, mens markedsandelene er økt for Reise, Ulykke og Yrkesskade. Nedgangen for Personbil og Brann Kombinert privat på henholdsvis 0,3 og 1,1 prosentpoeng skyldes i hovedsak avvikling av Eksterne Partnere porteføljen.. Etter innføring av ny biltariff sommeren 2014 har imidlertid bestandsutvikling for motorproduktene i den resterende porteføljen både i antall og kroner, vært god.

I løpet av 2015 har Sparebank 1 Skadeforsikring økt sin markedsandel på Reise med 0,3 prosentpoeng til 15,1. Økningen er et resultat av vellykket produktutvikling og større markeds kampanjer. LO favør produktene har hatt en spesielt gunstig utvikling. For Ulykke har markedsandelen økt med 0,4 prosentpoeng til 14,5 prosent, mens markedsandelen for Yrkesskade er økt med 0,1 prosentpoeng til 4,2 prosent.

DISTRIBUSJON

SpareBank 1 Skadeforsikring har pr. 31. desember 2015 ca. 384.500 privatkunder og ca. 27.600 næringslivskunder. I tillegg har over 900.000 medlemmer i LO-fagforbund produktene Kollektiv hjem og LO-Fritid gjennom sin kontingent.

Privatkundene betjenes hovedsakelig av eierbankenes distribusjonsapparat, på kundesenter og på internett. Kundene kan velge kanal og betjeningsform og skal oppleve samme kvalitet og service uavhengig av kjøpsløsning. Næringslivskunder betjenes på tilsvarende måte, samt gjennom meglerapparatet.

DIGITALISERING AV FORSIKRINGSTJENESTENE

SpareBank 1 Skadeforsikring har i de siste årene hatt fokus på å digitalisere forsikringstjenestene. Det er i 2015 blitt levert flere nye selvbetjente kjøpsløsninger for skadeforsikring, og mange eksisterende løsninger er oppgradert. Selskapet har tidligere fokusert på produkter med stort volum, men nå er også mindre produkter som båtforsikring digitalisert. Det er gjort mye for å forenkle kjøpsprosessene gjennom reduksjon av påkrevd informasjon, og mulighet for å sjekke pris uten å legitimere seg med BankID.

I løpet av 2015 har arbeidet med å samle liv- og skadevirksomhetenes digitale løsninger blitt videreført for å kunne tilby SpareBank 1 kundene en helhetlig forsikringsopplevelse. Selskapet har som målsetting å sikre sømløse opplevelser på tvers av produkter og prosesser. Både innen bedrift- og privatmarkedet kan kundene nå gjennom felles kundeløsninger se sitt samlede forsikringsengasjement. Innen privatmarkedet har løsningene fått et responsivt design, som sikrer at skjermbildet alltid er tilpasset skjermstørrelsen. Kundene kan derfor velge om kjøp og vedlikehold skal gjøres på mobil, nettbrett eller pc.

For SMB-markedet har det blitt levert en ny løsning som gjør det enkelt å finne fram til relevante forsikringer for egen bedrift og ansatte. Gjennom å tilby ulike pakker av forsikringer på tvers av produktområdene settes bedriftene i stand til å bedre dekke behovet for lovpålagte og verdiøkende forsikringer og pensjonssparing. Løsningen gir pris på forsikringene umiddelbart og er helautomatisert med digital signering. En versjon for rådgivere er også utviklet.

SpareBank 1 Skadeforsikring har i 2015 startet med digitalisering av skadeforebygging og skadeoppgjør, og flere nye løsninger vil bli lansert i løpet av 2016. Veihjelpsbeviset er allerede blitt digitalisert og gjort tilgjengelig i alle kanaler. Det er også utviklet veiledere som hjelper kundene i ulike situasjoner hvor forsikring er relevant. Nye løsninger for selvbetjent registrering av skadehendelser er også ferdig testet.

Som en følge av digitalisering og økt kundefokus skjer det nå en dreining inn mot tjenester og bort fra produkter. Kundene forventer nå at produktene tilbys som en del av et helhetlig tjenestespekter, og de digitale tjenestene må derfor tilpasses dette behovet og oppleves som relevante i hverdagen.

SpareBank 1 ønsker å legge til rette for et godt samspill mellom de digitale løsningene og personlige rådgivertjenester for å gi optimal service til kunden. Det forventes fortsatt sterk vekst i salg og selvbetjening på digitale flater.

VIKTIGE HENDELSER

KUNDETILFREDSHET

SpareBank 1 Skadeforsikring har videreført målsettingen om å ha markedets mest tilfredse og lojale forsikringskunder.

Den årlige markedsundersøkelsen fra EPSI i 2015 viser at SpareBank 1 Skadeforsikring er det skadeforsikrings-selskapet i Norge som scorer høyest på kundetilfredshet. Kundetilfredsheten måles på en skala fra 0-100. Sparebank 1 Skadeforsikring kommer best ut med en gjennomsnittlig kundetilfredshet på 73,5, mot 72,5 for året før.

Selskapets høye kundetilfredshet starter med god rådgivning, slik at kundene får riktige forsikringer i forhold til sitt behov. Kundene er derfor godt forsikret om uhellet er ute, og selskapet legger vekt på at skadeoppgjørene er raske og riktige. I sum fører dette til gode kundeopplevelser.

NATURSKADEÅR

Norge ble i løpet av 2015 rammet av fem større naturskadehendelser. Året begynte med at Sør-Norge i januar ble truffet av et kraftig stormsenter som fikk navnet «Nina». Noen uker senere traff stormen «Ole» de nordligste fylkene. I september rammet uværet «Petra» Sør-Norge med flom og store nedbørmengder. Ekstremværet «Roar» skapte store skader på Trøndelags- og Helgelandskysten i oktober, mens ekstremværet «Synne» slo gamle flomrekorder på Sør- og Vestlandskysten i desember 2015.

SPONSORAVTALE MED SKILANDSLAGET LANGRENN

SpareBank 1 Forsikring har sammen med Sparebank 1s regionale banker og EiendomsMegler 1 inngått en avtale om å være hovedsamarbeidspartner for Norges Skiforbund Langrenn; både for kvinner og menn. Avtalen trådte i kraft 1. mai 2015 med en varighet på 3 år og med opsjon på 2 nye

år. SpareBank 1 skal sammen med Norges Skiforbund jobbe med å forene topp og breddelangrenn i Norge. For Sparebank 1 Skadeforsikring er dette samarbeidet en god mulighet til å synliggjøre selskapet som en fremtredende leverandør av forsikring, samt å skape opplevelser for egne ansatte. For Norges Skiforbund gir avtalen en mulighet til å styrke utviklingen av regionale utøvere, og til å satse på breddeaktiviteter rundt i landet.

REDEGJØRELSE FOR ÅRSREGNSKAPET

REGNSKAPSPRINSIPPER

Konsernregnskapet og selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utarbeidet i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringsselskap. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRS standarder.

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Utover forhold som er omtalt i beretningen, er det ikke inntrådt hendelser etter regnskapsårets utgang som er av vesentlig betydning for å vurdere selskapets stilling og resultat.

RESULTAT

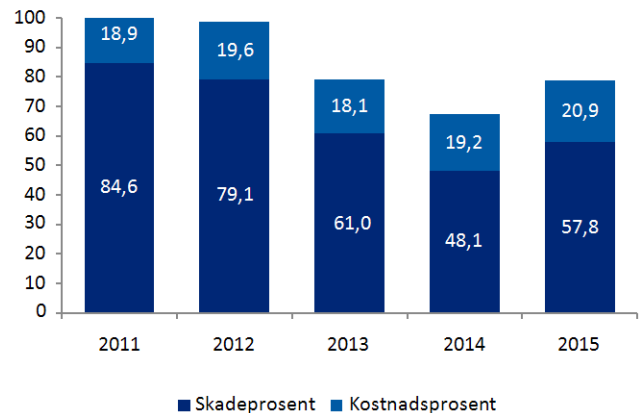
SpareBank 1 Skadeforsikring oppnådde et resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring på 1.058 mill. kroner i 2015 (1.598). Resultat før skattekostnad utgjorde 1.279 mill. kroner i 2015, tilsvarende en nedgang på 550 millioner kroner sammenlignet med året før. Resultatene er blant de beste i selskapets historie, bare overgått av toppåret 2014.

Skattekostnaden ble 339,9 mill. kroner (452,3), tilsvarende en effektiv skattesats på 26,6 prosent. (24,7). Den effektive skattesatsen blir i stor grad påvirket av hvor stor andel av finansinntektene som kommer fra realiserte og urealiserte gevinster fra aksjeinvesteringer innenfor EØS- området.

Totalresultatet utgjorde 946 mill. kroner i 2015 (1.377). Egenkapitalavkastning etter skatt var 23,4 prosent i 2015 (36,0).

Totalkostnadsprosenten (Brutto Combined ratio) ble 78,8 i 2015, en økning på 11,4 prosentpoeng sammenlignet med 2014. Nøkkeltallet har vist følgende utvikling siste 5 år:

Combined ratio

PREMIEINNTEKTER

Brutto premieinntekter ble 5.379 mill. kroner i 2015, mot 5.388 mill. kroner i 2014. Inntektene i Privatmarkedet økte med 55,7 mill. kroner til 4.326 mill. kroner i 2015, mens inntektene fra Bedriftsmarkedet er redusert med 3,8 mill. kroner til 874 mill. kroner. Veksten innen Privatmarkedet skyldes i hovedsak økt salg av Motor og Reise. Inntektene innen Bedriftsmarkedssegmentet er relativt stabile sammenlignet med fjoråret.

Premieinntektene fra run-off segmentet Eksterne Partnere er redusert med 64,8 mill. kroner i 2015 til 63,2 mill. kroner.

Premieinntekter for egen regning endte på 5.188 mill. kroner i 2015, opp fra 5.102 mill. kroner i 2014. Økningen i premieinntekter for egen regning på 86 mill. kroner skyldes at selskapet har hatt et mindre omfattende reassuransprogram i 2015 enn årene før.

Premiebestanden for SpareBank 1 Skadeforsikring er redusert med 63 mill. kroner i 2015. For Privatmarkedet er bestandspremien økt med 58 mill. kroner, mens bestandspremien for Bedriftsmarkedet er redusert med 13 mill. kroner. Bestandspremien for Eksterne Partnere er redusert med 109 mill. kroner, og det er nå ingen gjenværende bestand for dette segmentet.

Total premiebestand for SpareBank 1 Skadeforsikring pr. 31. desember 2015 er på 5,2 mrd. kroner.

ERSTATNINGSKOSTNADER OG SKADEPROSENT

Brutto erstatningskostnader utgjorde 3.110 mill. kroner i 2015, noe som er en økning på 518 mill. kroner

sammenlignet med 2014. Skadeprosenten er tilsvarende økt med 9,7 prosentpoeng, til 57,8 prosent. Økningen i brutto erstatningskostnader skyldes i hovedsak reduserte avviklingsgevinster og økte naturskader.

Selskapet har inntektsført 494 mill. kroner i brutto avviklingsgevinster i 2015, mot 881 mill. kroner i 2014. Redusert avviklingsgevinst på 387 mill. kroner skyldes i hovedsak at selskapet hadde en ekstraordinær inntektsføring av avviklingsgevinster i 2014 i forbindelse med videreutvikling av selskapets reserveringsmodeller. Effekten av endring i reserveringsmodeller utgjorde 350 mill. kroner i 2014.

Årets avviklingsgevinster er et resultat av at skadene er blitt færre og mindre omfattende enn forventet pr. 31.12.14. En andel på 115 mill. kroner av avviklingsgevinstene gjelder kollektive ordninger eller skadeårganger med reassurans, og har derfor ingen resultateffekt.

Fleire større naturskadehendelser har økt naturskadeerstatningene med 87,3 mill. kroner sammenlignet med året før. Det negative naturskaderesultatet inngår i sin helhet i det forsikringstekniske resultatet, men ved disponering av årsresultatet dekkes negativt naturskaderesultat fra naturskadeavsetningen i balansen.

I 2015 inntraff én storskade med erstatningssum på ca. 13,9 mill. kroner ved brann i et planlagt asylmottak. I 2014 var det tilsvarende én storskade på totalt 19,5 mill. kroner.

DRIFTSKOSTNADER

Selskapets brutto driftskostnader utgjorde 1.126 mill. kroner i 2015, tilsvarende en økning på 89,1 mill. kroner sammenlignet med 2014. Kostnadsprosenten er tilsvarende økt med 1,7 prosentpoeng, og endte på 20,9 prosent i 2015. Selskapets driftskostnader er sammensatt av interne driftskostnader og provisjoner til distributørene.

Interne driftskostnader er økt med 69,9 mill. kroner i forhold til 2014. SpareBank 1 Skadeforsikring har som mål å balansere god lønnsomhet med økte investeringer for å sikre fremtidig sterk konkurransekraft. Investeringene foretas derfor fortrinnsvis innen systemutvikling og digitalisering, samt innen produkt- og tjenesteutvikling. Investeringene medfører økt antall ansatte innenfor IKT, CRM/Kundediialog og Produkt. Selskapet har også økte konsulentkostnader i 2015 i forbindelse med større IT-prosjekter for utvikling av nye digitale tjenester og nytt datavarehus, samt myndighetspålagte oppgaver som

Solvens II. Markedsføringskostnadene er også økt på grunn av større mediekjøp i forbindelse med kampanjer på hus-, bil- og reiseforsikring, samt i forbindelse med sponsoratet av landslaget i langrenn.

Provisjoner er økt med 19,2 mill. kroner sammenlignet med fjoråret. Provisjoner utbetalt til bankene økte totalt med 26,2 mill. kroner, mens provisjoner til de tidligere distributørene for Eksterne Partnere er redusert med 7,0 mill. kroner. Økte provisjonskostnader kan knyttes til høyere utbetaling av lønnsomhetsprovisjon.

SIKKERHETSAVSETNING

Sikkerhetsavsetningen er redusert med 10,0 mill. kroner i 2015, og utgjør 872 mill. kroner per 31.12.2015. Som følge av regelverksendringer vil sikkerhetsavsetningen bli fjernet fra og med 2016. Dette vil bli betraktet som en prinsippendring, og endringen vil derfor bli regnskapsført direkte mot balansen.

FORVALTNING AV FINANSIELLE EIENDELER OG EIENDOMMER

Ved utløpet av året utgjorde investeringsporteføljen 11,4 mrd. kroner (12,0). Nedgangen i porteføljen i 2015 skyldes utbetaling av konsernbidrag i april 2015. Aktivallokeringen i porteføljen må ses i sammenheng med selskapets kapitalisering og tilhørende risikokapasitet, samt selskapets løpende risikostyring.

Finansresultatet ble 194 mill. kroner i 2015 (429), tilsvarende en finansavkastning på 1,8 prosent (3,6). Renteinstrumentene i porteføljen utgjorde 9,1 milliarder kroner. Porteføljen med omløpsobligasjoner hadde en avkastning på 1,0 prosent (2,6), mens rentepapirer som holdes til forfall hadde en avkastning på 3,8 prosent (4,0). Avkastning på obligasjoner ble negativt påvirket av fallende renter og økte kredittspreader i 2015.

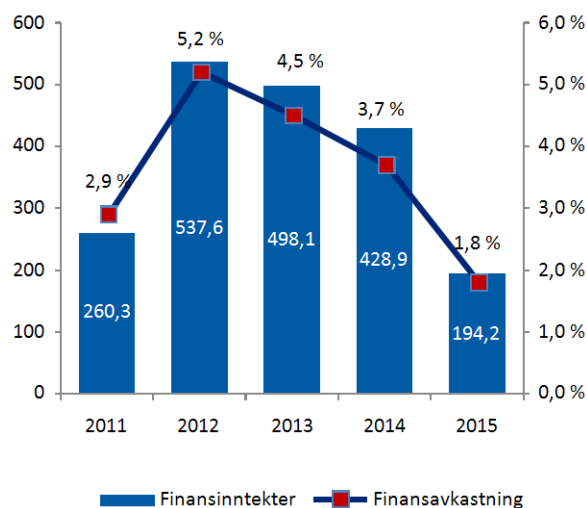
Ved utløpet av perioden var samlet aksjeeksponering på 1,1 mrd. kroner (1,2). Den totale aksjeavkastningen ble 0,3 prosent (8,0). Den norske porteføljen hadde en avkastning på 7,1 prosent, mens den internasjonale hadde en avkastning på -1,9 prosent.

Eiendomsporteføljen utgjorde 1,2 mrd. kroner (1,2) pr. 31. desember 2015, og ga en avkastning på 5,2 prosent i 2015 (6,6). Redusert avkastning skyldes lavere verdiregulering av eiendommene i 2015 på grunn av noe økt arealledighet. Eiendomsporteføljen består i hovedsak

av kontor- og handelseiendommer i Oslo og Østlandsområdet.

Risikoutnyttelse i investeringsporteføljen er moderat, med vekt på å oppnå langsiktige stabile resultater. Porteføljen av rentepapirer har ikke vært utsatt for tap som følge av konkurs hos debitorer i 2015. Den internasjonale delen av investeringsporteføljen valutasikres. Sett i et 5 års perspektiv har finansinntektene og finansavkastningen utviklet seg slik:

Netto inntekt fra investeringer

Svingningene i finansinntekter fra 2011 til 2015 skyldes hovedsakelig markedsendringer.

BALANSE OG KAPITALFORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring hadde en totalbalanse ved utløpet av 2015 på 13.899 mill. kroner (14.732). SpareBank 1 Skadeforsikrings egenkapital utgjorde 4.037 mill. kroner (3.985) pr. 31. desember 2015.

Egenkapitalavkastningen etter skatt endte på 23,4 prosent (36,0) i 2015, mens kapitaldekningen var 46,4 prosent (43,1). Det lovmessige kravet er 8 prosent. Solvensmarginen var 421,2 prosent (422,4) i henhold til Solvens I regelverket. Selskapet hadde en overdekning av solvenskapital på 2,735 mill. kroner (2.650) ved utgangen av 2015. Bestemmelsen i solvensmarginforskriften som innebærer at 25 prosent av avsetningen til

naturskadefondet kan medregnes som solvensmarginkapital vil gjelde frem til Solvens II-regelverket trer i kraft den 1.1.2016.

I 2015 har omfattende naturskadehendelser gitt et negativt naturskaderesultat på 64,7 mill. kroner som har redusert naturskadefondet tilsvarende. Avsetning til naturskadefond pr. 31.12.15 er på 786 mill. kroner.

Styret vurderer konsernets kapitalstatus som god.

KONTANTSTRØM

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter består i hovedsak av innbetalinger i form av premier og netto innbetaling/utbetaling ved salg av investeringsaktiva, samt erstatningsutbetalinger, kjøp av reassurans, administrasjonskostnader og skatt.

Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter var positiv i 2015 med 1.395 mill. kroner (899). Forsikringsvirksomheten har høy positiv kontantstrøm. Avviket mellom resultat før skattekostnad og operasjonell kontantstrøm skyldes foretakets art hvor investeringer i den finansielle aktiva er en del av den operasjonelle driften.

Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter består i hovedsak av kjøp og salg av driftsmidler og immaterielle eiendeler. Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter var positiv med 82,5 millioner kroner i 2015 (negativ med 87,6 mil. kroner i 2014). Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter gjelder avgitt konsernbidrag og var negativ med 1.451 mill. kroner i 2015 (negativ med 939 mill. kroner i 2014).

Netto kontantstrøm for året 2015 var positiv med 27 mill. kroner, mens den var negativ med 128 mill. kroner i 2014.

SOLVENS II

Det nye Solvens II regelverket trer i kraft 1. januar 2016. Selskapet anses å være godt kapitalisert sett opp mot de nye regulatoriske kravene. Solvensmarginen ved utgangen av september var på 234 prosent, uten bruk av overgangsregler. I løpet av 2015 har SpareBank 1 Skadeforsikring AS deltatt i to førtidige rapporteringer av Pilar 1 tall pr. 31.12.2014 og 30.09.2015.

Rapporteringskravene under Solvens II er omfattende og selskapet har derfor tatt i bruk et eget rapporteringssystem for å sikre en effektiv rapporteringsprosess. Selskapet anses

godt forberedt til å møte de økte kravene til systemet for risikostyring og compliance. De fire kontrollfunksjonene aktuar, compliance, internrevisjon og risikostyring blir formelt etablert fra 1. januar 2016.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har for tredje året på rad gjennomført en egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Arbeidet med Solvens II har fortsatt høy prioritet i selskapets og involverer ressurser fra hele organisasjonen. Selskapet vil i 2016 fortsette arbeidet med implementeringen av Pilar 1 beregningen i rapporteringssystemet i tillegg til videreutvikling av systemet for risikostyring og compliance.

RISIKOFORHOLD

Risikostyring og internkontroll er en løpende prosess for å sikre en forsvarlig drift styrt mot fastsatte mål. Risiko defineres som muligheten for at en hendelse kan påvirke konsernets måloppnåelse. For å forstå og håndtere risiko vurderes derfor både sannsynligheten for at hendelsen kan inntreffe og konsekvenser av denne. Virksomheten har videreført sin sterke prioritering av risikostyring og internkontroll i 2015.

Selskapet er eksponert mot forsikringsrisiko gjennom den forsikringsmessige virksomheten, finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer, samt likviditetsrisiko og operasjonell risiko.

FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at en hendelse inntreffer, og usikkerheten i forhold til størrelsen på erstatningsbeløpet. SpareBank 1 Skadeforsikring har etablert klare retningslinjer for hvilke forsikringer som kan tegnes. Risikoen for at premienivået generelt ikke er tilfredsstillende overvåkes løpende i Produkt- og Aktuaravdelingen og prismodellene utvikles kontinuerlig. Forsikringsrisikoen knyttet til store enkeltsaker eller hendelser styres gjennom den ordinære virksomhetens fullmakter og rapporteringslinjer.

Styret fastsetter årlig rammer for selskapets reassuransesprogram. Rammene fastsettes ut fra behovet for beskytte egenkapitalen mot skadehendelser utover et beløp som anses som forsvarlig. Forsikringsrisikoen anses som moderat med de reassuransedekningene selskapet har kjøpt.

FINANSIELL RISIKO

Finansiell risiko består av markedsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for at selskapets verdier reduseres som følge av markedssvingninger. Markedsrisikoen i selskapet vurderes fortløpende ved bruk av stresstester. Styret har også vedtatt en investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. For SpareBank 1 Skadeforsikring er kredittrisikoen i hovedsak relatert til investeringer i obligasjonsmarkedet, samt mot motparter i derivatavtaler og mot reassurandører. Styret har vedtatt rammer for kredittrating innenfor de ulike utstedergruppene..

Styring av selskapets kreditteksponering knyttet til reassurandører fremgår av selskapets reassuransestrategi. I reassuransestrategien stilles det krav til minimumsrating på A(-) fra S&P eller tilsvarende fra andre ratingbyråer, samtidig som eksponering til enkeltaktører skal vurderes. Det har i 2015 vært et stabilt reassuransemarked, uten vesentlig endring i rating for våre viktigste motparter.

Selskapets kredittrisiko anses som moderat.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risikoen for at selskapet ikke har likviditet til å møte betalingsforpliktelser ved forfall, eller at det oppstår tap som følge av at selskapet må selge eiendeler for å dekke likviditetsbehovet. For SpareBank 1 Skadeforsikring er likviditetsrisikoen i hovedsak knyttet til ekstraordinære erstatningsutbetalinger. Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. Selskapet har til enhver tid bankinnskudd for å møte kjente forpliktelser. I tillegg vektlegges det at en stor del av finansielle investeringer foretas i verdipapirer som er lett omsettelige. Styret har vedtatt en egen likviditetsstrategi som regulerer rammer for bankinnskudd, samt investeringer i verdipapirer som er lett omsettelige. Selskapet har mulighet til å

realisere lett omsettelige verdipapirer på kort tid hvis det skulle oppstå et ekstraordinært likviditetsbehov. Selskapets likviditetsrisiko anses som lav.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

Arbeidet med anti-hvitvasking og personvern er to eksempler på fokusområder i selskapet de senere årene. Innenfor anti hvitvaskingsområdet er det en pågående prosess for å ytterligere sikre at selskapet har tilstrekkelige rutiner for å forhindre og avdekke økonomisk kriminalitet. Arbeidet innenfor fagområdet personvern har som hovedhensikt å påse at selskapets kunder skal være trygge på at selskapet behandler personopplysninger til det beste for kunden og i tråd med myndighetsfastsatt regelverk.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er et heleid datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS. Selskapet er ikke børsnotert. Styringen av virksomheten skjer i henhold til norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier, rammer og mål styret har trukket opp.

SpareBank 1 Gruppen har samlet skade- og livsforsikringsvirksomhetene så langt som det er hensiktsmessig innenfor gjeldende regelverk, under en felles ledelse og i én felles enhet, SpareBank 1 Forsikring. SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontrakterer store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. En forutsetning for utkontraktering er at de fleste ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har fått overført sitt ansettelsesforhold til SpareBank 1 Forsikring AS. Imidlertid har 26 ansatte med nøkkelfunksjoner fortsatt sitt ansettelsesforhold i skadeselskapet. SpareBank 1 Skadeforsikring kjøper derfor tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS, som fordeler sine kostnader ved utførelsen av

leveransen til skadeselskapet etter fastsatte fordelingsnøkler.

ARBEIDSMILJØ OG SYKEFRAVÆR

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt. Den årlige organisasjonsundersøkelsen bekrefter dette. Undersøkelsen følges opp gjennom systematiske aktiviteter i organisasjonen for å rette på de svakheter som fremkommer i undersøkelsene.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner er tilfredsstillende, noe som bidrar positivt til driften og resultatene i 2015. Sykefraværet endte på 4,6 prosent (1,6).

I SpareBank 1 Gruppens etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert en egen varslingsrutine. Det ble i 2015 ikke varslet slike saker.

LIVSFASE OG LIKESTILLING

Kvinneandelen i selskapet er på 50 prosent. I SpareBank 1 Forsikrings øverste ledergruppe på 11 medlemmer er det 4 kvinner. Styret i selskapet har i alt 7 medlemmer, og av disse er 2 kvinner.

Siden hoveddelen av de tidligere ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS nå har sitt ansettelsesforhold i SpareBank 1 Forsikring AS, vises det til årsberetningen i SpareBank 1 Forsikring AS for ytterligere beskrivelse av personal- og organisasjonsmessige forhold. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

SAMFUNNSANSVAR

SpareBank 1 Skadeforsikring forplikter seg til å ta hensyn til hvordan konsernets atferd påvirker mennesker, miljø og samfunn. Dette ansvaret stiller krav utover lovgivningen som finansmarkedet er underlagt.

Samfunnsansvaret dreier seg også om svindel- og skadeforebyggende tiltak, sikring av liv, helse og verdier, gode produkter til kundene, forretningsetikk, miljømessig

påvirkning, kredittpolitikk, holdningsskapende arbeid og lokalt engasjement.

Å ta et aktivt samfunnsansvar innebærer å ha et langsiktig perspektiv på alle sider og konsekvenser av virksomheten i samfunnet.

ARBEIDSTAKERRETTIGHETER OG SOSIALE FORHOLD

SpareBank 1 Skadeforsikring søker å legge til rette for at ansatte kan få en god balanse mellom arbeid og fritid, gjennom tiltak for personlig utvikling og ulike livsstilsaktiviteter. Konsernet har også inngått avtale om inkluderende arbeidsliv med målsettinger som bygger oppunder et omdømme som en seriøs og attraktiv arbeidsgiver.

DET YTRE MILJØ

SpareBank 1 Skadeforsikring har en begrenset påvirkning på det ytre miljøet. Påvirkningen skjer blant annet gjennom avfall, energibruk, reisevirksomhet, transport, materialvalg, innkjøp og vannforbruk. SpareBank 1 Gruppen utarbeider årlig et klimaregnskap basert på det samlede energiforbruket knyttet til daglig drift av virksomheten. SpareBank 1 Gruppen er miljøfyrtårnsertifisert og tilfredsstillende derfor alle kravene som stiftelsen Miljøfyrtårn stiller til denne type virksomhet.

BEKJEMPELSE AV KORRUPSJON

Konsernets etiske retningslinjer, som er en del av ansettelseskontrakten, sier noe om hvordan medarbeiderne skal forholde seg til gaver, kunder og representasjon. Det er utarbeidet et eget e-kurs på etikk som er obligatorisk for alle nyansatte. Konsernet har også rutiner for varsling av kritikkverdige forhold og sikkerhetsbrudd.

For øvrig vises det til SpareBank 1 Gruppen AS sin årsberetning for 2015 for ytterligere beskrivelse av hvordan samfunnsansvar praktiseres innenfor konsernet. Denne er offentliggjort på: <http://investor.SpareBank1.no>

DISPONERING AV RESULTAT ETTER ANDRE RESULTATKOMPONENTER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS' totalresultat er 898,2 mill. kroner i 2015. Styret foreslår resultatet disponert slik:

Avgitt konsernbidrag 898,2 mill. kroner.

FREMTIDSUTSIKTER

Skadeforsikringsmarkedet i Norge er fortsatt preget av høy lønnsomhet. Makrobildet for norske skadeforsikring vurderes fortsatt som godt til tross for fall i oljepris, og økt usikkerhet for deler av norsk næringsliv.

Stadig færre kunder besøker bankfilialene, og kundenes krav til enkelhet og bekvemmelighet øker. Den teknologiske utviklingen gjør markedet mer gjennomslukt ved at stadig mer informasjon om pris og produkter blir lett tilgjengelig. Disse utviklingstrekkene øker kundenes bevissthet og markedsrett, og utfordrer den tradisjonelle distribusjonsmodellen og lønnsomheten innen skadeforsikring. Sparebank 1 Skadeforsikring forventer i tiden fremover fortsatt sterk konkurranse fra etablerte aktører, samt fra nye selskaper med store datamengder og høy nett- trafikk som kan utfordre de tradisjonelle selskapene.

Basert på markedsutviklingen har SpareBank 1 Skadeforsikring gjort strategiske tiltak for å oppnå tilfredsstillende lønnsomhet og konkurransekraft også i fremtiden. Selskapet satser først og fremst på å ta ut det store forsikringspotensialet blant bankenes kunder og LOs medlemmer ved å utvikle kundevennlige digitale løsninger og ved å yte god service. Den nye forsikringsstrategien i LO-markedet har gitt gode resultater i 2015, og et stort antall LO medlemmer har blitt nye forsikringskunder i SpareBank 1 på et bredt engasjement. Det er forventet at denne satsningen vil medføre at et betydelig antall nye LO medlemmer vil bli SpareBank 1 forsikringskunder over de neste årene.

Selskapet har i 2015 gjort betydelige investeringer i nye løsninger for selvbetjening, og bruken av løsningene øker stadig. Kundene forventer sømløse opplevelser som er konsistente på tvers av kanaler. Dette betyr at alle interaksjoner med selskapet og produktene må kunne gjøres digitalt, dersom dette oppleves som ønskelig fra kunden sin side.

Økt kundefokus og digitalisering understøtter også SpareBank 1 Skadeforsikring målsetting om å ha markedets mest tilfredse og lojale kunder. Førsteplassen på EPSIs Kundetilfredshetsundersøkelse viser at SpareBank 1 Skadeforsikring har lykket med denne målsettingen.

God risikoseleksjon og risikoprising, sammen med brukervennlige systemer og kjennskap til kundenes behov

har gitt tilfredsstillende underliggende lønnsomhet for SpareBank 1 Skadeforsikring i 2015. Det er forventet at disse faktorene vil sikre konkurransedyktig lønnsomhet også i 2016.

Solvens II regelverket er omfattende og stiller store krav til forsikringsselskapenes beregning av kapitalbehov, risikostyring og rapportering. For SpareBank 1 Skadeforsikring vil Solvens II medføre økt kapitalbehov i forhold til dagens kapitaldekningsregelverk. Selskapet har nå en tilfredsstillende kapitalsituasjon og oppdaterte beregninger viser at selskapet er tilstrekkelig kapitalisert til å imøtekomme krav under Solvens II.

Usikkerhet knyttet til internasjonale konjunkturer kombinert med et lavt rentenivå har hatt negativ innvirkning på selskapets finansielle avkastning i 2015. Selskapets kapitalforvaltningsmodell har gjennom tid bidratt til en effektiv og solid forvaltning med moderat risiko, og det forventes et vesentlig resultatbidrag fra finansielle investeringer også i 2016. Styret tar imidlertid hensyn til at det er betydelig usikkerhet knyttet til vurderinger av fremtidige forhold ved finansielle investeringer.

Styret ønsker å takke alle medarbeiderne i konsernet, SpareBank 1- bankene, LO - forbund og øvrige samarbeidspartnere og interessenter for god innsats og godt samarbeid i 2015.

Oslo 8. mars 2016

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjellestad (leder)

Knut Francke

Kari Elise Gisnås

Lars Marthinsen

Ellen Stensrud

Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll (adm.dir.)

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring

Erik Gjellestad
Styrets leder

Kari Elise Gisnås

Knut W. Francke

Lars Marthinsen

Glenn Sæther

Ellen Stensrud

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll
Adm. direktør

Styrende organer i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

STYRET

Erik Gjellestad	Styrets leder
Knut W. Francke	Medlem
Kari Elise Gisnås	Medlem
Ellen Stensrud	Medlem
Ole Jørgen Ørjavik	Medlem
Glenn Sæther	Medlem
Lars Marthinsen	Medlem/ansatterrepresentant
Sigurd Aune	Varamedlem
Egil André Aas	Varamedlem
Bjørn Engaas	Varamedlem
Marianne Leufstedt Eidal	Varamedlem/ansatterrepresentant

KONTROLLKOMITÈ

Dag Nafstad	Leder
Knut Ro	Nestleder
Rolf Røkke	Medlem
Ivar Listerud	Medlem
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem

REPRESENTANTSKAP

Ingvald Løyning
Kjell Bjordal
Kjell Olav Pettersen
Karl Eirik Schjøtt-Pedersern
Håkon Tronrud
Øivind Aske
Siri Strømmevold
Ellen Stensrud
Arne Henning Falkenhaus
Kyrre Elvegård
Rune Svendsen
Kjersti Andresen
Endre Sæther
Nina Klaveness Ek
Anders Drage

Årsregnskap og noter for 2015

SpareBank 1 Skadeforsikring

NØKKELTALL

		2015	2014	2013	2012	2011
Brutto forfalte premier		5 329,9	5 393,5	5 403,9	5 600,4	5 358,2
Brutto opptjent premier		5 378,9	5 388,2	5 473,8	5 549,9	5 140,0
Forfalte premie for egen regning		5 147,7	5 114,8	4 726,4	5 122,5	4 925,3
Premieinntekter for egen regning		5 188,3	5 102,2	4 779,9	5 073,1	4 695,9
Brutto påløpte erstatninger		3 110,2	2 591,7	3 338,5	4 392,0	4 347,2
Erstatninger for egen regning		3 102,7	2 567,7	2 980,5	3 970,9	3 973,5
Brutto driftskostnader		1 126,2	1 037,2	988,2	1 086,7	969,3
Netto driftskostnader		1 099,4	1 010,0	866,7	1 012,9	884,6
Andreinntekter/kostnader		9,0	11,4	14,1	14,3	31,7
Netto finansinntekter		194,2	428,9	498,1	537,6	260,3
Driftsresultat før sikkerhetsavsetninger mv.		1 055,1	1 666,4	1 071,4	226,8	41
Resultat før skatt		1 279,4	1 829,0	1 243,5	618,9	185,3
Resultat etter skatt		939,5	1 376,7	883,2	476,1	90,7
Skadeprosent brutto	(1)	57,8 %	48,1 %	61,0 %	79,1 %	84,6 %
Kostnadsprosent brutto	(2)	20,9 %	19,2 %	18,1 %	19,6 %	18,9 %
Combined ratio brutto	(3)	78,8 %	67,3 %	79,0 %	98,7 %	103,4 %
Skadeprosent for egen regning		59,8 %	50,3 %	62,4 %	78,3 %	84,6 %
Kostnadsprosent for egen regning		21,2 %	19,8 %	18,1 %	20,0 %	18,8 %
Combined ratio for egen regning	(4)	81,0 %	70,1 %	80,5 %	98,2 %	103,5 %
Solvenskapital - Finanstilsynet	(5)	3 586,8	3 471,9	3 180,0	2 893,0	2 422,7
Solvemargin -Finanstilsynet	(6)	421,2 %	422,4 %	375,9 %	330,4 %	305,8 %
Erstatningsreserver for egen regning		4 082,6	4 295,8	4 944,0	5 205,9	4 810,1
Skadereserveprosent for egen regning	(7)	79,3 %	84,0 %	104,6 %	101,6 %	97,7 %
Forvaltningskapital		13 899,3	14 731,7	14 814,2	14 828,0	13 265,2
Kapitaldekning	(8)	46,4 %	43,1 %	41,0 %	37,1 %	32,8 %
Egenkapital		4 036,9	3 984,9	3 667,3	3 643,5	3 375,6
Egenkapitalavkastning til eierne	(9)	23,4 %	36,0 %	24,2 %	13,6 %	2,7 %

(1) Brutto påløpte erstatninger i prosent av brutto opptjent premie.

(2) Brutto forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av brutto opptjent premie.

(3) Summen av brutto kostnadsprosent og brutto skadeprosent.

(4) Summen av skadeprosent fer og kostnadsprosent fer

(5) Beregnet etter Finanstilsynets forskrifter

(6) Beregnet etter Finanstilsynets forskrifter

(7) Erstatningsreserver fer i prosent av forfalt premie fer

(8) Ansvarlig kapital beregnet etter Finanstilsynets forskrifter i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag.

(9) Egenkapitalavkastning er resultat etter skatt/gjennomsnittlig egenkapital.

Historiske tall er omarbeidet for sammenligningsformål og det kan forekomme avvik i forhold til selskapets årsrapporter fra tidligere år.

RESULTATREGNSKAP

Morselskapet				Konsernet	
2015	2014	NOK 1 000	Note	2015	2014
PREMIEINNTEKTER					
5 329 874	5 393 541	Forfalt bruttopremie	5,6	5 329 874	5 393 541
-182 188	-278 788	- Avgitt gjenforsikringspremie	6	-182 188	-278 788
49 020	-5 352	Endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie	6	49 020	-5 352
-8 453	-7 243	- Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	6	-8 453	-7 243
5 188 253	5 102 158	Sum premieinntekter for egen regning		5 188 253	5 102 158
59 932	130 585	Allokert investeringsavkastning overført fra ikke-teknisk regnskap		59 932	130 585
14 193	15 491	Andre forsikringsrelaterte inntekter		14 193	15 491
ERSTATNINGSKOSTNADER I SKADEFORSIKRING					
-3 489 364	-3 579 992	Brutto betalte erstatninger	5,6	-3 489 364	-3 579 992
170 558	362 815	- Gjenforsikringsandel av betalte bruttoerstatninger	5	170 558	362 815
ENDRING I ERSTATNINGSAVSETNING					
379 137	988 283	Brutto endring i erstatningsavsetning	5,6	379 137	988 283
-162 987	-338 813	- Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetninger	5	-162 987	-338 813
-3 102 656	-2 567 707	Sum erstatningskostnader for egen regning		-3 102 656	-2 567 707
FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER					
-619 405	-593 719	Salgskostnader	23	-619 405	-593 719
		Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader			-
-506 797	-443 464	inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring	17,22	-506 797	-443 464
26 826	27 222	- Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring og gevinstandeler	5	26 826	27 222
-1 099 376	-1 009 962	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning		-1 099 376	-1 009 962
-5 226	-4 141	Andre forsikringsrelaterte kostnader		-5 226	-4 141
1 055 119	1 666 423	Resultat av teknisk regnskap før sikkerhetsavsetninger		1 055 119	1 666 423
ENDRING I SIKKERHETSAVSETNING M.V. I SKADEFORSIKRING					
10 001	-7 000	Endring i sikkerhetsavsetning	7	10 001	-7 000
-7 424	-61 214	Endring i avsetning til andre tekniske avsetninger	27	-7 424	-61 214
2 577	-68 214	Sum endring i sikkerhetsavsetning mv.		2 577	-68 214
1 057 696	1 598 210	Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring		1 057 696	1 598 210
IKKE-TEKNISKE REGNSKAP					
NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER					
11		- Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilkn foretak og felleskontr.		-	-
239 724	291 263	Renteinntekt og utbytte mv på finansielle eiendeler	10	239 724	291 263
16 322	16 568	Netto driftsinntekt fra eiendom		16 322	16 568
-288 115	69 571	Verdiendringer på investeringer	10	-285 026	103 926
203 105	3 892	Realisert gevinst og tap på investeringer	10	203 105	3 892
-21 222	-17 402	Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-21 222	-17 402
149 825	363 892	Sum netto inntekter fra investeringer		149 825	363 892
-59 932	-130 585	Allokert investeringsavkastning overført til teknisk regnskap		-59 932	-130 585
89 306	15 299	Andre inntekter		89 306	15 299
-1 893	-82 820	Andre kostnader		-1 893	-82 820
177 306	165 787	Resultat av ikke-teknisk regnskap		177 306	165 787
1 235 002	1 763 996	Resultat før skattekostnad		1 235 002	1 763 996
-342 857	-455 031	Skattekostnad	20	-342 857	-455 031
892 145	1 308 965	Resultat før andre resultatkomponenter		892 145	1 308 965
8 345	140	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	19	8 345	140
-2 253	-38	Skatt på andre resultatkomponenter		-2 253	-38
898 237	1 309 068	Totalresultat		898 237	1 309 068

BALANSE

Morselskapet			Konsernet		
31.12.2015	31.12.2014	NOK 1 000	Note	31.12.2015	31.12.2014
		EIENDELER			
31 420	30 927	Immaterielle eiendeler	18	31 420	30 927
31 420	30 927	Sum immaterielle eiendeler		31 420	30 927
		INVESTERINGER			
		Bygninger og andre faste eiendommer			
-	-	- Investeringseiendommer	17	1 239 152	1 205 700
		Datterforetak, tilknyttet foretak og felleskontrollerte foretak			
		Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		228	228
964 344	964 344				
23 281	18 099	Fordringer på foretak og verdipapirer utstedt av datterforetak mv		-	123
		Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
1 454 767	1 455 948	Investeringer som holdes til forfall	11,15	1 454 767	1 455 948
161 741	84 623	Utlån og fordringer	11,15	161 741	84 623
		Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
1 133 092	1 225 085	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	11,12,14,16	1 133 092	1 225 085
7 362 596	7 881 272	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11,12,14	7 362 596	7 881 272
113	-	- Finansielle derivater	11,12,13	113	-
11 336	104 876	Andre finansielle eiendeler	11,12,14	11 336	104 876
11 111 269	11 734 247	Sum investeringer		11 363 024	11 957 855
		GJENFORSIKRINGSANDEL AV BRUTTO			
67 966	107 243	Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	8	67 966	107 243
619 248	780 172	Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	8	619 248	780 172
687 214	887 415	Sum gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser		687 214	887 415
		FORDRINGER			
1 528 442	1 559 358	Forsikringstakere	9	1 528 442	1 559 358
-3 224	14 173	Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	9	-3 224	14 173
39 376	50 601	Andre fordringer	22	58 506	80 421
1 564 594	1 624 132	Sum fordringer		1 583 724	1 653 952
		ANDRE EIENDELER			
141 774	134 376	Bank		216 642	189 645
2 253	-	- Eiendeler ved skatt	20	11 356	5 965
144 027	134 376	Sum andre eiendeler		227 998	195 609
5 900	5 900	Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		5 900	5 900
13 544 424	14 416 997	SUM EIENDELER		13 899 281	14 731 659

BALANSE

Morselskapet			Konsernet		
31.12.15	31.12.14	NOK 1 000	Note	31.12.15	31.12.14
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER					
INNSKUTT EGENKAPITAL					
132 000	132 000	Aksjekapital		132 000	132 000
367 458	367 458	Overkurs		367 458	367 458
319 243	319 243	Annen innskutt egenkapital		319 243	319 243
818 701	818 701	Sum innskutt egenkapital		818 701	818 701
OPPTJENT EGENKAPITAL					
67 157	67 157	Fond for urealiserte gevinster		67 157	67 157
786 177	850 862	Avsetning til naturskadefondet	26	786 177	850 862
243 613	261 169	Avsetning til garantiordningen	26	243 613	261 169
1 805 473	1 717 643	Annen opptjent egenkapital		2 121 273	1 987 056
2 902 421	2 896 832	Sum opptjent egenkapital		3 218 220	3 166 245
3 721 122	3 715 533	Sum egenkapital		4 036 922	3 984 947
FORSIKRINGSFORPLIKTELSER BRUTTO					
2 117 453	2 166 473	Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	6,7	2 117 453	2 166 473
4 701 806	5 075 954	Brutto erstatningsavsetning	6,7	4 701 806	5 075 954
871 944	881 945	Sikkerhetsavsetning	7	871 944	881 945
560 766	559 482	Andre tekniske avsetninger	7	560 766	559 482
8 251 970	8 683 855	Sum forsikringstekniske avsetninger		8 251 970	8 683 855
AVSETNING FOR FORPLIKTELSER					
-5 219	4 074	Pensjonsforpliktelser	19	-5 219	4 074
80 717	50 450	Betalbar skatt	20	83 904	51 622
2 551	67 580	Forpliktelser ved utsatt skatt	20	14 677	82 723
78 049	122 104	Sum avsetning for forpliktelser		93 362	138 419
FORPLIKTELSER					
1 270 923	1 569 292	Forpliktelser til foretak i samme konsern	25	1 270 923	1 569 292
43 983	51 625	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	11	43 983	51 625
17 299	19 585	Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	11	17 299	19 585
70 009	155 351	Finansielle derivater	11,13	70 009	155 351
60 999	64 818	Andre forpliktelser	21	84 742	93 752
1 463 213	1 860 672	Sum forpliktelser		1 486 956	1 889 606
30 070	34 833	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		30 070	34 833
13 544 424	14 416 997	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		13 899 281	14 731 659

Oslo 8. mars 2016

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS

Erik Gjellestad (leder)

Knut Francke

Karl Elise Gisle

Lars Marthinsen

Ellen Stensrud

Glenn Sæther

Ole Jørgen Ørjavik

Turid Grotmoll (adm.dir.)

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Morselskapet		Konsernet	
2015	2014 NOK 1 000	2015	2014
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
1 235 002	1 763 996	1 279 380	1 828 985
-9 293	-2 212	-9 293	-2 212
-50 450	-192 502	-50 450	-192 502
-21 643	-17 817	-21 643	-17 817
337 383	328 497	337 383	328 497
-	-	119	-3 704
5 589	-	5 589	-
6 092	102	6 092	102
-898 237	-1 059 068	-898 237	-1 059 068
-	6 334	-	6 334
-	-	-1 079	-2 779
652 287	1 238 495	653 774	1 200 304
-5 182	-	123	-
-	60 592	-	21 226
-	-	-30 612	-78 346
-	-	-	12 718
-431 885	-920 005	-431 885	-920 005
-9 614 837	-11 331 728	-9 614 837	-11 331 728
10 269 885	11 235 201	10 269 885	11 235 201
-278 572	-209 652	-278 572	-209 652
179 552	96 000	179 552	96 000
1 375 691	996 232	1 395 290	898 834
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
-11 969	-17 208	-11 969	-17 208
914	2 216	914	2 216
-	-19 700	-	-
93 540	-72 599	93 540	-72 599
82 485	-107 291	82 485	-87 591
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
-1 450 778	-938 785	-1 450 778	-938 785
-1 450 778	-938 785	-1 450 778	-938 785
7 398	-49 843	26 997	-127 541
134 376	184 219	189 645	317 186
141 774	134 376	216 642	189 645

EGENKAPITAL

NOK 1000	Konsernet	
	31.12.15	31.12.14
Aksjekapital	132 000	132 000
Overkurs	367 458	367 458
Annen innskutt egenkapital	319 243	319 243
Fond for urealiserte gevinster	67 157	67 157
Annen egenkapital	2 121 273	1 987 056
Sum disponibel egenkapital	3 007 131	2 872 915
Naturskadefond	786 177	850 862
Garantiavsetning	243 613	261 169
Sum dedikerte fond	1 029 790	1 112 032
Sum egenkapital	4 036 922	3 984 946
Årets resultat før skatt	1 279 380	1 828 985
Skattekostnad	(339 889)	(452 252)
Resultat etter skatt	939 491	1 376 733
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	8 345	140
Skatt på andre resultatkomponenter	(2 253)	(38)
Totalresultat	945 583	1 376 835
Pliktig avsetning natur	64 685	(37 639)
Pliktig avsetning garanti	17 556	(21 890)
Sum pliktige fondsavsetninger	82 241	(59 529)
Årets resultat etter skatt og pliktige avsetninger	1 027 824	1 317 306
Avgitt konsernbidrag	(898 237)	(1 059 068)
Netto konsernbidrag	(898 237)	(1 059 068)
Sum årets endring i disponibel egenkapital	129 588	258 238
Direkte føring mot EK SB1	-	(2 779)
Regulering skatt eiendommer tidligere år mot EK	(1 079)	-
Korrigerings av for mye avsatt konsernbidrag til Gruppen 31.12.2014	5 589	-
Årsoppgjørdisposisjoner eiendommer	119	(3 707)
Korreksjon tilbakeføring avskrivning kundefordringer Unison	-	6 334
Sum årets endring i disponibel egenkapital etter korr.	134 216	258 086
	Morselskapet	
NOK 1000	31.12.15	31.12.14
Aksjekapital	132 000	132 000
Overkurs	367 458	367 458
Annen innskutt egenkapital	319 243	319 243
Fond for urealiserte gevinster	67 157	67 157
Annen egenkapital (fri ek)	1 805 473	1 717 643
Sum disponibel egenkapital	2 691 332	2 603 502
Naturskadefond	786 177	850 862
Garantiavsetning	243 613	261 169
Sum dedikerte fond	1 029 790	1 112 032
Sum egenkapital	3 721 122	3 715 533
Årets resultat før skatt	1 235 002	1 763 996
Skattekostnad	(342 857)	(455 031)
Resultat etter skatt	892 145	1 308 965
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger	8 345	140
Skatt på andre resultatkomponenter	(2 253)	(38)
Totalresultat	898 237	1 309 068
Pliktig avsetning natur	64 685	(37 639)
Pliktig avsetning garanti	17 556	(21 890)
Sum pliktige fondsavsetninger	82 241	(59 529)
Årets resultat etter skatt og pliktige avsetninger	980 478	1 249 539
Avgitt konsernbidrag	(898 237)	(1 059 068)
Netto konsernbidrag	(898 237)	(1 059 068)
Sum årets endring i disponibel egenkapital	82 241	190 471
Korrigerings av for mye avsatt konsernbidrag til Gruppen 31.12.2014	5 589	-
Korreksjon tilbakeføring avskrivning kundefordringer Unison	-	6 334
Sum årets endring i disponibel egenkapital etter korr.	87 830	196 805

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

NOTE 1 – REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS, eiendomsdøtre og aksjer i felles kontrollert virksomhet. Konsernregnskapet og selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er utarbeidet i samsvar med årsregnskapsforskriften for forsikringsselskap. Etter årsregnskapsforskriften skal regnskapene, med enkelte unntak, avlegges etter EU-godkjente IFRSer.

Adgangen etter årsregnskapsforskriften § 3-3 om å fravike enkelte bestemmelser i de internasjonale standardene etter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder (forenklingsforskriften) § 3-1 og § 3-2 nr 1 og nr 9, er benyttet.

Konsern- og selskapsregnskapet er utarbeidet på grunnlag av historisk kost, med unntak av følgende:

- finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi
- finansielle eiendeler tilgjengelig for salg måles til virkelig verdi
- derivater måles til virkelig verdi
- i konsernregnskapet måles investeringseiendommer til virkelig verdi

Som følge av avrundingsdifferanser kan det være at tall og prosentsatser ikke alltid lar seg summere helt nøyaktig.

KONSOLIDERING

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern består, i tillegg til morselskapet SpareBank 1 Skadeforsikring AS, av:

- Falck Ytters Plass Eiendom AS – 100 %
- Herkules Tomt AS – 100 %
- Teglværkstomta AS – 100 %
- Tårnhuset AS – 100 %
- Bøler Senter Næring AS – 100 %
- Kongeveien 49 Kolbotn AS – 100 %
- Grev Wedelsgate 2 AS – 100 %
- Jernbanetorget 2 AS – 100 %
- Hammersborggata 9 AS – 50 % (50 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)
- Storgt 33 AS – 11 % (89 % eid av SpareBank 1 Forsikring AS)

Disse selskapene avlegger sine selskapsregnskap etter regnskapslovens regler for små foretak. Selskapene er eiendomsselskaper.

Konsernregnskapet er utarbeidet etter bruttometoden og viser konsernet som om det er en økonomisk enhet. Konserninterne mellomværende og transaksjoner elimineres i konsernregnskapet.

Andelene i Hammersborggata 9 AS og Storgata 33 AS er behandlet som felleskontrollert virksomhet ettersom selskapet gjennom avtale utøver kontroll sammen med SpareBank 1 Forsikring AS. Disse andelene er i konsernregnskapet ført etter bruttometoden.

I konsernregnskapet blir eierandelene i datterselskap og felleskontrollert virksomhet behandlet som investeringseiendommer. I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS regnskapsføres eierandelene ved bruk av kostmetoden.

SEGMENTRAPPORTERING

I henhold til IFRS 8 fastsettes segmentene basert på konsernets interne organisasjonsmessige ledelsesstruktur og rapporteringsstruktur til øverste beslutningstaker. Konsernet rapporterer to virksomhetssegmenter som følges opp av ledere som er ansvarlige for segmentresultatene.

INNREGNING AV INNTEKTER OG KOSTNADER

Forsikringspremier

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Forfalt bruttopremie omfatter alle beløp som selskapet i perioden har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning. Ved periodeslutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste periode blir periodisert i posten "endring i avsetning for ikke opptjent premie".

Gjenforsikring

Premie for avgitt gjenforsikring reduserer forfalt bruttopremie og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Allokert investeringsavkastning

Ved beregning av allokert investeringsavkastning benyttes et beregningsgrunnlag svarende til summen av de forsikringstekniske avsetningene gjennom året. Som forsikringsteknisk rente anvendes gjennomsnittlig rente på statsobligasjoner med gjenstående løpetid lik tre år. Den forsikringstekniske renten beregnes av Finanstilsynet. Allokert investeringsavkastning overføres fra ikke-teknisk regnskap til teknisk regnskap.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnadene består av betalte bruttoerstatninger redusert for gjenforsikringsandel og endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert for gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingsgevinst/-tap på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelaterte driftskostnader består av salgskostnader og administrasjonskostnader redusert for provisjoner for avgitt gjenforsikring.

FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover for enkelte mindre forhold. Det tillates anvendelse av regnskapsprinsipper som er anvendt i tidligere årsregnskap.

Forsikringstekniske avsetninger er vurdert i henhold til forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrifter. Finanstilsynet har utformet separate minstekrav for de ulike avsetningstypene.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalt premie. Avsetningen er summen av de uopptjente deler av forfalt premie. Det blir ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premie er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen er avsetning for forventede erstatningskrav på skader som er meldt, men ikke ferdig oppgjort (RBNS – reported but not settled), samt for skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (IBNR - incurred but not reported). Erstatningsavsetningen inneholder også avsetning for forventede indirekte skadebehandlingskostnader (ULAE).

Avsetningene knyttet til kjente skader og eventuelle ekstraavsetninger, skjer for den langhalede forretningen ved hjelp av modeller. For personskade motorvogn, ulykke, yrkesskade og trygghet benyttes som basis regresjonsmodeller. Det gjøres også en vurdering av forhold som endringer i bestand osv. Ved korthalede forretninger settes IBNR på bakgrunn av vurderinger av det erfaringsbaserte etterslepet som risikogruppen har hatt gjennom de siste årene, samt forhold som endringer i bestand, skadefrekvens, storskadeinnslag osv.

Det foretas også måling i etterkant for å vurdere estimatene for erstatningsavsetning opp mot utviklingen i de forskjellige elementene som inngår i beregningene; betalte erstatninger, individuelt avsatte skadereserver for meldte skader og IBNR.

Neddiskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres ikke.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med selskapets forpliktelser. Et eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Sikkerhetsavsetning

Sikkerhetsavsetningen skal dekke tilfeldige avvik i forsikringstekniske forpliktelser i forhold til de forventede verdier knyttet til premieavsetning og erstatningsavsetning. Dette gjelder skader knyttet til katastrofer og andre ekstraordinære skadeforløp.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser klassifiseres som eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning utgjør gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser. Gjenforsikringsandelen skal reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis for verdifall.

FINANSIELLE EIENDELER

Finansielle eiendeler innregnes i balansen når konsernet blir part i eiendelens kontraktmessige betingelser. Alminnelig kjøp og salg av finansielle eiendeler er regnskapsført på transaksjonsdagen. Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktmessige rettene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen utløper, eller når konsernet overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemulighet knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultat
- investeringer som holdes til forfall
- lån og fordringer

Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Alle finansielle eiendeler måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Transaksjonskostnadene for eiendeler som klassifiseres i til virkelig verdi over resultat resultatføres, mens kostnadene for alle andre eiendeler tillegges virkelig verdi.

Til virkelig verdi over resultat

Denne kategorien har to underkategorier; finansielle eiendeler holdt for handelsformål og finansielle eiendeler ledelsen har øremerket til denne kategorien (fair value option). Alle finansielle eiendeler kan øremerkes til virkelig verdi over resultat dersom

- o klassifiseringen reduserer mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser
- o de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi

I tråd med styrets investeringsstrategi har man etablert en investeringsportefølje som er øremerket til virkelig verdi ved førstegangsinnregning. Porteføljen styres løpende og verdsettes til virkelig verdi. Status på virkelig verdi rapporteres jevnlig til ledelsen og styret.

Porteføljen holdt for handelsformål består av finansielle eiendeler anskaffet før etableringen av investeringsporteføljen øremerket til virkelig verdi over resultat.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat måles til virkelig verdi på balansetidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes over resultat.

Finansielle derivater inngår som en integrert del av forvaltningen av aksje- og obligasjonsporteføljen for å oppnå den ønskede avkastnings- og risikoprofil. Alle derivater innregnes til markedsverdi på kontraktsdato. Etterfølgende måling skjer til virkelig verdi og verdiendringer innregnes i resultatet. Sikringsbokføring gjennomføres ikke, selv om man foretar økonomisk sikring.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative instrumenter notert i et aktivt marked med faste eller bestembare betalinger og forfallstidspunkt, som foretaket har evne og vilje til å holde til forfall. Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Lån og fordringer

Investeringer i kategorien lån og fordringer er ikke-derivative instrumenter med faste eller bestembare betalinger som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden.

Virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Amortisert kost

Amortisert kost er definert som det beløp eiendelen ble målt til ved førstegangsinnregning minus betalinger mellom partene pluss effektive renter minus eventuell nedskrivning. Effektiv rente er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontantstrømmer over eiendelens forventede levetid.

Verdifall på finansielle eiendeler målt til amortisert kost

For finansielle eiendeler målt til amortisert kost vurderes det hver balansedag om det finnes objektive bevis på verdifall. Slike objektive bevis kan være informasjon om betalingsvansker hos utsteder som indikerer en reduksjon i framtidige kontantstrømmer. Det blir først vurdert om det foreligger objektive indikasjoner for vesentlig eiendeler enkeltvis. Dersom det ikke blir innregnet verdifall for eiendelen blir den vurdert på nytt i en gruppe av eiendeler som har tilsvarende kredittrisiko.

Det er pr 31.12.15 ikke funnet objektive bevis på verdifall for eiendeler som ikke måles til virkelig verdi.

EIENDOM, IMMATERIELLE EIENDELER, ANLEGG OG UTSTYR*Anlegg og utstyr*

Anlegg og utstyr i SpareBank 1 Skadeforsikring AS aktiveres i SpareBank 1 Gruppen AS. Skadeselskapet blir belastet en månedlig leiekostnad tilsvarende rentekostnader og avskrivninger på anleggsmidler som benyttes i selskapet.

Immaterielle eiendeler

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt;

- det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk
- ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den
- det er mulig å bruke eller selge programvaren
- det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler
- tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren
- utgiftene kan måles pålitelig

Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

Immaterielle eiendeler vurderes årlig for å sikre at avskrivningsperioden som brukes er i samsvar med utnyttbar levetid. Ved verdifall foretas nedskrivninger.

Investerings eiendommer

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse innfris til i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold. Virkelig verdi for investerings eiendommene er fastsatt ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

Selskapet benytter en intern kontantstrømsmodell for å beregne virkelig verdi av eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrømmen inklusive sluttverdien inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom. Se note 16 for mer informasjon om de viktigste forutsetningene i modellen.

Parallelt med intern verdivurdering blir det for kontrollformål utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen. Utvalget er trukket tilfeldig blant forhåndsdefinerte eiendommer. Utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på tre år.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter valutakurs på balansedagen. Relaterte gevinster og tap ved omregning er innregnet i resultat. Valutarisikoene i utenlandske verdipapirer er i hovedsak eliminert ved kjøp og salg av valutaderivater.

KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter omfatter kontantbeholdning og bankinnskudd som er benyttet i den løpende driften. Noen av bankinnskuddene er øremerket mottatt reassurans. Konsernet har ingen kontantekvivalenter slik det er definert i IAS 7.

KOSTNADSFORDELING MELLOM SØSTERSELSKAP

Etter at eier i 2012 besluttet å integrere datterselskapene SpareBank 1 Forsikring AS, tidligere SpareBank 1 Livsforsikring AS, og SpareBank 1 Skadeforsikring AS, har SpareBank 1 Skadeforsikring AS utkontraktert store deler av sin virksomhet til SpareBank 1 Forsikring AS. SpareBank 1 Skadeforsikring AS kjøper tjenester fra SpareBank 1 Forsikring AS. Kostnadene til SpareBank 1 Forsikring AS ved utførelsen av leveransene fordeles til SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fordelingsnøkler. Fordelingsnøklerne gjennomgås årlig.

PENSJONER

Ansatte i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har enten innskudds- eller ytelsesbasert pensjonsordning. Ordningene er tilsvarende de SpareBank 1 Forsikring AS har for sine ansatte. Selskapets kollektive pensjonsordninger er plassert i SpareBank 1 Forsikring AS.

En innskuddsbasert ordning er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringsselskapet ordningen er plassert i. Selskapet har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

En ytelsesbasert ordning er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling en ansatt vil motta ved pensjonering. Selskapets kollektive ytelsesbaserte ordning sikrer medlemmene en pensjon på 70 % av sluttlønn opp til 12G fram til 77 år med etterfølgende avtrapping. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nyansatte etter 1. mai 2005.

SKATT

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring utsatt skatt.

Betalbar skatt regnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt innregnes på forskjeller mellom balanseført verdi for eiendeler og forpliktelser i regnskapet og tilsvarende skattegrunnlag benyttet for å beregne skattepliktig inntekt. Utsatt skatteforpliktelse innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Tilsvarende innregnes utsatt skattefordel for skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot.

Konsernet har pr 31.12.15 en utsatt skatt på MNOK 3,3.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Skadeforsikring har ingen fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller øvrige datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

UTBYTTE

Utbytte og konsernbidrag regnskapsføres i samsvar med regnskapslovens regler. Både mottatt og avgitt konsernbidrag innregnes i det år konsernbidragene foreslås av de respektive styrene.

BRUK AV ESTIMATER

Generelt

Utarbeidelsen av regnskapet og anvendelse av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker regnskapsført verdi av eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlige basert på de underliggende forholdene. Estimaterne kan avvike fra faktiske resultater, men er basert på beste estimat på tidspunkt for regnskapsavleggelsen. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, samt i fremtidige perioder hvis endringene også påvirker fremtidige perioder.

Forsikringstekniske avsetninger

Forsikringsprodukter kan deles i to; korthalede eller langhalede forretninger. I langhalede forretninger går det lang tid mellom en skade inntreffer til skaden er meldt og deretter utbetalt og oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten til korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Avsetninger til IBNR og eventuelle ekstraavsetninger for langhalede forretninger skjer ved hjelp av modeller. Avsetningen må estimeres på grunnlag av erfaring og empiriske data. For enkelte forretninger kan det ta opp mot 20 år før alle skader som er inntruffet er meldt til selskapet. I mange tilfeller vil det ikke foreligge tilstrekkelig opplysninger når skaden blir meldt til å foreta korrekt avsetning.

Investerings eiendommer

Beregningen av virkelig verdi for investeringseiendommer tar utgangspunkt i diskonterte kontantstrømmer. En sentral forutsetning er det langsiktige avkastningskravet for den enkelte eiendom. Det vises til note 16 for nærmere beskrivelse av modellen og sensitivitetsanalyse.

Virkelig verdi på finansielle instrumenter

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved hjelp av allment aksepterte verdsettelsesmetoder. Disse metodene er i hovedsak basert på markedsforholdene på balansedagen. Se note 13.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på aktuarielle og økonomiske forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker pensjonsforpliktelsen og årets pensjonskostnad. Endringer i diskonteringsrenten gir vesentligst utslag. Diskonteringsrenten fastsettes ved slutten av hvert år.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen, representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 2 – RISIKOSTYRING

GENERELT

SpareBank 1 Skadeforsikring AS er gjennom sin virksomhet eksponert for både finansiell-, forsikrings-, operasjonell og forretningsrisiko. Selskapets resultat påvirkes blant annet av utviklingen i rentenivå, aksje- og eiendomsmarkedet. Finansiell risiko omfatter kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko og motpartsrisiko. Den finansielle risikoen er i stor grad knyttet til svingninger i aksje- og rentemarkedene. Dette stiller krav både til hvordan selskapet forvalter sine eiendeler og til hvordan selskapet styrer og kontrollerer sin risiko. Forsikringsrisiko er risiko for at den forsikrede hendelsen inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen på det påfølgende erstatningsbeløpet.

MÅL FOR RISIKOSTYRINGEN

Risikostyringen i SpareBank 1 Skadeforsikring AS skal støtte opp under selskapets overordnede mål. I tillegg skal risikostyringen bidra til trygghet for kunden, samt bidra til høyest mulig avkastning innenfor et akseptabelt risikonivå. Risikonivået skal stå i samsvar med styrets risikoappetitt. Risikostyringen skal sikre finansiell stabilitet og forsvarlig kapitalforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring
- En optimal kapitalallokering i henhold til selskapets strategiplan
- Tilstrekkelig bufferkapital ut fra selskapets vedtatte risikoprofil
- Intern og ekstern rapportering

Selskapets samlede risikoeksponering beskrives i selskapets risikorapport som behandles av styret. SpareBank 1 Gruppen har det overordnede ansvaret for risikostyringen i konsernet.

ORGANISERING AV KONTROLLFUNKSJONER

I forbindelse med innføringen av Solvens II i 2016 stilles det krav til selskapets organisering av kontrollfunksjoner som består av aktuarfunksjonen, compliancefunksjonen, risikostyringsfunksjonen og internrevisjon. Selskapets kontrollfunksjoner blir formelt etablert fra 1. januar 2016. Internrevisjonen utføres på oppdrag av styret og utføres av eksterne aktører.

Risikostyringsfunksjonen ivaretas av avdelingen Risikostyring og compliance med ansvar for overvåking og oppfølging av finansiell risiko, rapportering og compliance. Avdelingen er organisert i forretningsområdet Økonomi og Risikostyring og er uavhengig fra operasjonelle funksjoner. Avdelingen innehar både aktuariell og finansiell kompetanse. Selskapets forsikringsrisiko overvåkes av aktuarfunksjonen og er organisert som et eget forretningsområde. Compliancefunksjonen er uavhengig fra operasjonelle funksjoner og skal blant annet identifisere og vurdere risiko samt overvåke og rapportere compliancerisiko i selskapet. Internrevisjonen er en uavhengig kontroll- og rådgivningsfunksjon som skal bidra til at organisasjonen på en effektiv og tilfredsstillende måte når sine mål. Internrevisjonen gir råd til ledelsen om selskapets risikostyring og rapporterer direkte til styret.

INVESTERINGSSTRATEGI

Selskapets investeringsstrategi inneholder rammer for hvordan selskapet skal plassere og forvalte sine eiendeler, herunder tillatte markeder, aktivklasser og finansielle instrumenter. Investeringsstrategien inneholder også retningslinjer og rammer for kreditteksponering, motpartseksponering, valutarisiko og bruk av derivater i sikringsstrategier. Selskapets investeringsstrategi vedtas av styret.

POLICYDOKUMENTER

Styret har vedtatt "Policy for risikostyring og internkontroll" som gir føringer for selskapets overordnede holdninger til risikostyring og understøttes av følgende policyer:

- Policy for styring og kontroll av markeds- og motpartsrisiko
- Policy for styring og kontroll av likviditetsrisiko

- Policy for styring og kontroll av forsikringsrisiko
- Policy for styring og kontroll av operasjonell risiko
- Policy for styring og kontroll av compliance risiko
- Policy og standard for egenvurdering av risiko og kapitalbehov (ORSA)
- Policy for risikotoleranse og kapitalmål
- Policy for kontrollfunksjoner
- Policy for utkontraktering
- Datapolicy - Solvens II
- Beredskapsplan for oppfølging av kapitalmål og solvensmargin

Policydokumentene omfatter strategier, organisering, fullmakter, ansvar, risikorammer, overvåking, kontroll og rapportering. Samtlige dokumenter skal behandles av styret hvert år.

SOLVENS II

Solvens II regelverket trer i kraft 1. januar 2016. Det nye regelverket er omfattende og det stilles store krav til forsikringssekskapenes kapitalbehov, risikostyring, datakvalitet, rapportering og dokumentasjon. Kapitalkravet beregnes ut ifra forhåndsdefinerte stressscenarier og omfatter alle vesentlige risikoer innen markeds-, forsikrings-, motparts- og operasjonell risiko. Både eiendeler og forpliktelser skal vurderes til markedsverdi under Solvens II.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS anses som godt forberedt til å kunne etterleve de krav som stilles i Solvens II regelverket. Arbeidet med Solvens II har høy prioritet i selskapet og involverer ressurser fra hele organisasjonen. Selskapet har i 2015 deltatt i to førtidige rapporteringer under Solvens II og gjennomført en egenvurdering av risiko og kapitalbehov (ORSA). Egenvurderingen (ORSA) ble oversendt til Finanstilsynet i november 2015. Selskapet har i 2015 arbeidet videre med implementering og videreutvikling av rapporteringsverktøyet for Pilar 1 og Pilar 3. Selskapet har i 2015 videreutviklet selskapets system for beregning av beste estimat og risikomodellering i henhold til de nye kapitalkravsberegningene som innføres med Solvens II.

STRESSTESTER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS beregner de regulatoriske stresstestene (Stresstest I og Stresstest II definert av Finanstilsynet) på jevnlig basis. Styret informeres om resultatene. Stresstest II er ment å tilfredsstille gjeldende regelverk, mens Stresstest I er en forenklet versjon av stresstesten under Solvens II. Siste rapportering av Stresstest I og Stresstest II gjennomføres for tall pr. 31.12.2015. I 2016 vil Stresstest I og Stresstest II definert av Finanstilsynet bli erstattet av Solvens II - Pilar 1 beregningen.

SENSITIVITETSANALYSE

Aktivasiden til SpareBank 1 Skadeforsikring AS er stresstestet for å vise hvor mye eiers resultat påvirkes dersom følgende scenarier skulle inntreffe: Nedgang i aksjemarkedet på 20 %, renteoppgang på 1,5 % og nedgang i eiendomsmarkedet på 12 %. Disse stressfaktorene samsvarer med stressfaktorene i Stresstest II for tilsvarende risikoer. Stresstestscenariene er beregnet pr. 31.12.2015.

Scenario	Verdifall	Mill. kroner
Fall i aksjemarkedene	-20%	227
Stigende rentenivå	1,5 %	64
Fall i eiendomsverdi	-12%	149

Sensitivitetsanalyser for forsikringsrisiko er gitt i note 3

MOTPARTSRISIKO

Motpartsrisiko er risiko for tap som skyldes at selskapets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser. Motpartsrisiko er relatert til obligasjoner, bankinnskudd, fordringer, eiendom og reassurans. Styret har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. I tillegg er det fastlagt et minimumsnivå for kreditt-rating innenfor de ulike utstedergruppene. Videre er det lagt vekt på at eksponeringen skal være diversifisert innenfor ulike sektorer og mot ulike debitorer for å unngå konsentrasjon av kredittisiko.

Tabellen nedenfor viser prosentvis fordeling av selskapets obligasjonsportefølje pr. 31.12.2015 fordelt på ratingklasse. Fordelingen er utført basert på nest beste offisielle rating fra Standard & Poors, Moodys og Fitch.

Offisiell rating	Markedsverdi i millioner kroner	Prosentvis fordeling
Stat	1 155	12,8 %
Obligasjoner med fortrinnsrett AAA	1 314	14,6 %
Obligasjoner med fortrinnsrett AA	96	1,1 %
AAA	366	4,1 %
AA	491	5,4 %
A	1 660	18,4 %
BBB	334	3,7 %
BB	42	0,5 %
Ikke ratet	3 572	39,6 %
Sum	9 030	100,0 %

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med vekt på veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret.

NOTE 3 - FORSIKRINGSRISIKO

Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten i forhold til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

For en portefølje av forsikringskontrakter hvor det benyttes sannsynlighetsteori ved beregning av pris og forsikringstekniske avsetninger, er den største risiko selskapet står overfor i forbindelse med forsikringskontrakter at de faktiske erstatningsbeløpene overstiger de beløp som er avsatt til å dekke erstatningene. Forsikringshendelser rammer tilfeldig, og de observerte antall hendelser og erstatningsbeløp vil som en naturlig følge av dette variere fra år til år i forhold til det nivå som er beregnet ved statistiske teknikker.

Erfaringsmessig viser det seg at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil det forventede resultatet variere. En mer diversifisert portefølje vil ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Konsernets tegningsstrategi er utformet med sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko slik at variabiliteten i det forventede resultatet reduseres. Reassuranse benyttes for å utjevne konsernets risiko overfor større skader.

Sensitivitet overfor forsikringsrisiko

I tabellen under vises påvirkningen på resultat og egenkapitalen (før skatt) av 1 prosent endring i brutto opptjent premie og 1 prosentpoeng endring i Combined Ratio for egen regning. Combined Ratio er det mest brukte kriteriet for å måle lønnsomhet innen skadeforsikring. En endring i Combined Ratio kan skyldes en endring i skadefrekvens, erstatningsnivå og/eller administrasjonskostnader.

Sensitivitetsanalyse – skadeforsikring

Resultateffekt før skatt (f.e.r)		Effekt i NMOK
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Privat	+/- 43,8
1 prosentpoeng endring i Combined Ratio	Bedrift	+/- 7,2
1 prosent endring i premienivået		+/- 51,0

Konsentrasjon av forsikringsrisiko

Selskapet har utarbeidet tegningsregler som beskriver hvilke forsikringsobjekter selskapene aksepterer i sine porteføljer. Det foretas kontroller i forhold til overholdelse av tegningsreglene. I tillegg er det i forsikringssystemet innarbeidet automatiske kontroller for inntegning av ny portefølje. Reassuranseavdekningen tilpasses i forhold til risikoeksponeringen av forsikringsporteføljen. Konsernet har reassuranseavdekning som består av kvoteprogram og storskadeavdekning (XL-reassuranse).

Brutto forfalt premie per forsikringsprodukt

Brutto forfalt premie per produkt					
Tall i 1 000 NOK					
Kombinert privat	1 881 640	Industriforsikring Brann	9 536	Sjø	0
Motorvogn	1 748 974	Kombinert næringsliv	324 477	Energi/olje	0
Fritidsbåt	65 956	Motorvogn næring	211 693	Sum inng. Reass	0
Ulykke	142 596	Ansvar	50 879	Sum sjø,energi, reass	0
Reise	466 867	Yrkesskade	104 693		
Øvrig forsikring privat	36 042	Trygghet	69 359	Natur/pooler	117 945
		Annet	99 216		
Sum privat	4 342 076	Sum næring	869 853	Total brutto forfalt premie	5 329 874

Erstatningsavsetninger

Estimat på erstatningsavsetningene vurderes til et forventningsrett nivå, noe som innebærer at det ikke er en sikkerhetsbuffer innbakt i denne. Ut fra Finanstilsynets regler for forsikringstekniske avsetninger skal konsernet til enhver tid ha avsetninger som gir full dekning for selskapets forsikringstekniske ansvar og annen risiko avledet av forsikringsvirksomheten. Selskapet skal til enhver tid minst ha faktiske avsetninger som tilsvarer Finanstilsynets fastlagte minstekrav til premie- og erstatningsavsetning for egen regning innenfor hver bransjegruppe. Premieavsetningen skal dekke uavløpt risiko på skader som ennå ikke har inntruffet, på forsikringsavtaler som er inngått på balansetidspunktet.

Det er ikke foretatt diskontering av erstatningsavsetningene.

Sikkerhetsavsetningen skal dekke ekstraordinære fluktusjoner og skal sammen med faktiske erstatningsavsetninger med 99 % sannsynlighet dekke selskapets forsikringstekniske forpliktelser.

Utbetalingsmønster forsikringstekniske avsetninger

Diagrammet under viser den forventede utbetalingsprofilen for selskapets premie- og erstatningsavsetninger, pr utgangen av 2014 og 2015. Omtrent 46 % av avsetningene forventes utbetalt i løpet av ett år.

NOTE 4– FINANSIELL RISIKO

ORGANISERING OG FORMÅL

Finansiell risiko består av kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Under markedsrisiko ligger valutarisiko, renterisiko og øvrig prisrisiko.

SpareBank 1 Skadeforsikring er eksponert for nevnte risikoer gjennom plassering og forvaltning av finansielle aktiva. Selskapet har som målsetning å oppnå en tilfredsstillende avkastning i forhold til risiko. Selskapet skal optimalisere kapitalutnyttelsen, dvs. tilpasse selskapets strategiske aktiva-allokering i forhold til tilgjengelig kapital og totalrisiko.

Selskapet har gjennom 2015 fortsatt arbeidet med å styrke selskapets risikoforståelse og risikomåling ytterligere. Dette gjøres i hovedsak gjennom selskapets løpende risikoarbeid og risikoovervåkning. Totalrisikoen selskapet er eksponert for, tilpasses selskapets kapitalstatus. Risikovurdering og vurdering av kapitalstatusjonen inngår som sentrale elementer i utformingen av selskapets strategiske aktiva-allokering.

Styret i SpareBank 1 Skadeforsikring AS fastsetter årlig selskapets investeringsstrategi, herunder risikoprofil og rammer for investeringer i ulike instrumenter. Strategien er styrende for selskapets investeringsaktiviteter, og setter rammer som er tilpasset selskapets evne til å bære risiko. Markedsrisikoen vurderes fortløpende i forhold til risikokapitalen. Stresstestene, som brukes for å måle evne til å bære risiko, utarbeides med utgangspunkt i retningslinjene fra Finanstilsynet og selskapets egne risikomodeller. Forvaltningen av selskapets verdipapirer er utkontraktet. Selskapets Investeringskomité er et rådgivende organ i kapitalforvaltningsprosessen. Tabell 1 viser eksponeringen i forskjellige kategorier i 2015 og 2014. Finansielle valutaderivater er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 1. Investeringer per kategori

NOK 1 000	2015	2014
<i>Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost</i>		
Investeringer som holdes til forfall	1 454 767	1 455 948
Utlån og fordringer	161 741	84 623
<i>Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi</i>		
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	8 507 022	9 211 225
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	1	8

RISIKOKATEGORIER

Kredittrisiko er risikoen for at en part i et finansielt instrument vil påføre den andre part et finansielt tap ved ikke å oppfylle sin forpliktelse.

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine finansielle forpliktelser. For eksempel dersom selskapet har finansielle tap ved å måtte realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne dekke sine forpliktelser.

Markedsrisiko er risikoen for at virkelige verdier eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil endre seg som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisiko består av tre typer risikoer:

- Valutarisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidig kontantstrøm til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i valutakurser.
- Renterisiko
Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedets rentenivå.
- Annen prisrisiko

Risikoen for at virkelig verdi eller fremtidige kontantstrømmer til et finansielt instrument vil bevege seg som følge av endringer i markedspriser ut over rente og valutakurser.

I sensitivitetsanalysen vises effekten av endring i et av parameterne, mens andre holdes konstante. I praksis vil endringer i parametere kunne være korrelert, som for eksempel endringer i rente og valutakurser.

VURDERING AV FINANSIELL RISIKO I SPAREBANK 1 SKADEFORSIKRING

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at virksomheten ikke er i stand til å oppfylle sine plikter i tilknytning til finansielle forpliktelser, herunder tap som følge av at virksomheten må realisere investeringer med vesentlige ekstra kostnader for å kunne oppfylle sine forpliktelser. SpareBank 1 Skadeforsikring får betalt premie på forhånd, og utbetalinger på skader skjer på et senere tidspunkt etter at skade er inntruffet. Hovedtyngden av selskapets verdipapirportefølje er plassert i korte rentepapirer med god likviditet. Det er utarbeidet retningslinjer for hvor stor del av investeringsporteføljen som til enhver tid skal utgjøres av likvide plasseringer.

Aksjerisiko

Aksjeporteføljen i SpareBank 1 Skadeforsikring består av investeringer i diskresjonære porteføljer. Investeringen er diversifisert og består av norske og internasjonale aksjer. Selskapet har ingen store enkeltinvesteringer. Tabell 2 viser den geografiske spredningen av investeringen i aksjer. Analyse av aksjerisiko er eksklusive aksjer og andeler i tilgjengelig for salg.

Tabell 2 - Geografisk spredning aksjer og aksjefond	Virkelig verdi		Andel markeder	
	2015	2014	2015	2014
NOK 1 000				
Sum norske aksjer og aksjefond	206 953	340 887	18,26%	27,83%
Sum internasjonale aksjer og aksjefond	926 138	884 198	81,74%	72,17%
Sum aksjer og aksjefond	1 133 091	1 225 085		

Aksjeporteføljens sensitivitet i forhold til fall i aksjekurser gjennomføres i forhold til forskjellige scenarier. Tabell 3 viser effekten for aksjeporteføljen gitt et fall i det norske markedet på 30 % og et fall i internasjonale markeder på 20 %.

Tabell 3 - Stresstest aksjefond

NOK 1 000	Effekt	
	2015	2014
Norske aksjer og aksjefond - 30 % fall	62 086	102 266
Internasjonale aksjer og aksjefond - 20 % fall	185 228	176 840
Sum aksjer og aksjefond	247 313	279 106

Valutarisiko

Verdien av konsernets investeringer i utlandet påvirkes av endringer i valutakurser. Ved en generell styrking av den norske kronen vil eksponert beløp falle i verdi, målt i norske kroner. Når eksponeringen er fordelt på flere valutaer oppnås en diversifiseringseffekt. I den grad man har både eiendeler og gjeld i samme valuta reduseres netto risikoeksponering. Selskapet hadde pr. 31. desember 2015 netto valutaposisjoner i forbindelse med finansielle plasseringer på 87,2 mill. kroner. Gitt en endring i alle valutakurser på 25 prosent i selskapets disfavør vil dette medføre et tap på 21,8 mill. kroner.

Renterisiko

SpareBank 1 Skadeforsikring konsern er hovedsakelig eksponert for renterisiko gjennom sine investeringer i rentebærende papirer. Selskapets erstatningsavsetninger vil også påvirkes av en renteendring. Ved et parallellskift i det generelle rentenivået på 100 basispunkter vil verdien av renteporteføljen som måles til virkelig verdi endres med 42,3 mill. kroner.

Kredittrisiko

Kredittrisiko i SpareBank 1 Skadeforsikring er i stor grad relatert til obligasjoner, sertifikater og eiendom. Videre er selskapet også eksponert for kredittrisiko gjennom fordringer på forsikringskundene og reassurandører. Fordringer på forsikringskundene er spesifisert i note 9. Renteporteføljen er hovedsakelig investert i finans- og statspapirer, og kredittkvaliteten ansees tilfredsstillende. I eiendomsporteføljen er det risiko knyttet til betjening av inngåtte leieavtaler. Her vurderes risikoen som begrenset.

I tillegg er SpareBank 1 Skadeforsikring eksponert for kredittrisiko knyttet til reassurandører, dels gjennom fordringer og dels gjennom reassurandørens andel av erstatningsavsetningen. Kredittrisikoen i konsernet er redusert gjennom spredning på ulike reassurandører, og kredittkvaliteten på reassurandørene anses god.

NOTE 5 – SEGMENTINFORMASJON

Selskapets virksomhetssegmenter er kontrollert og rapportert i samsvar med kundegruppene. Kundegruppene består av private forbrukere (PM) og næringslivet (BM). Segmenteiendelene består av eiendeler som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig fordringer og gjenforsikringsandeler. Segmentforpliktelsene består av forpliktelser som er direkte henførbare til produktene, hovedsakelig forsikringsforpliktelser.

MNOK	PM	BM	Annet	Sum
	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015	31.12.2015
Brutto opptjent premie	4 389,6	873,7	115,5	5 378,9
Brutto påløpne erstatninger	-2 798,3	-601,0	-204,5	-3 603,7
Brutto gevinst/tap tidligere år	335,2	126,4	31,9	493,5
Driftskostnader	-917,9	-206,9	-1,4	-1 126,2
Endring sikkerhetsavsetning	7,0	3,0	-	10,0
Endring andre tekniske avsetninger	-7,4	-	-	-7,4
Netto reassuranse	-26,5	-99,2	-30,6	-156,3
Allokert investeringsavkastning	-	-	59,9	59,9
Andre forsikringsrel innt/kostn	4,6	1,6	2,8	9,0
Resultat forsikringsvirksomhet	986,3	97,6	-26,2	1 057,7
Segmenteiendeler:				
Kundefordringer	1 322,9	205,5	-	1 528,4
Segmentforpliktelser				
Brutto premiereserver	1 725,4	354,3	37,7	2 117,5
Brutto erstatningsavsetning	2 676,3	1 844,7	180,8	4 701,8

NOTE 6 – PREMIEINTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER

NOK 1 000	I PRIVATBETONTE FORSIKRINGER							SUM PRIVAT	2 NÆRINGSBETONTE FORSIKRINGER							SUM NÆRING	Sum sjø	Energi/olje	Sum inng. reass	Natur pooler	TOTAL SUM	
	Kombinerede forsikringer Brann	Motorvogn Herav ansvar	Fritidsbåt	Ulykkes- forsikring	Reise- forsikring	Øvrig forsikring privat	Industri- forsikring Brann		Komb.fors. mell. Brann	Motorvogn Herav ansvar	Ansvar	Yrkes- skade	Trygghet	Annet								
FORFALTE PREMIE:																						
Brutto premie	1 881 640	1 748 974	707 032	65 956	142 596	466 867	36 042	4 342 076	9 536	324 477	211 693	61 021	50 879	104 693	69 359	99 216	869 853	-	-	-	117 945	5 329 874
Avgitte premie	1 335	6 416	2 537	219	188	626	-	8 784	2 850	104 103	805	232	154	33 516	89	2 685	144 201	-	-	-	29 203	182 188
Premier f.e.r.	1 880 304	1 742 558	704 495	65 737	142 409	466 241	36 042	4 333 291	6 686	220 374	210 888	60 788	50 725	71 177	69 270	96 531	725 653	-	-	-	88 742	5 147 686
BRUTTO FORRETNING:																						
Opptjent premie:	1 903 173	1 773 033	712 493	68 040	145 760	465 906	33 724	4 389 636	9 728	321 264	222 323	63 722	47 818	105 318	69 248	98 013	873 712	-	-	-	115 546	5 378 893
Påløpte erstatninger	-1 259 891	-755 681	-103 911	-42 453	-92 158	-284 891	-28 049	-2 463 123	-8 378	-144 316	-99 172	-7 548	-70 935	-28 703	-29 125	-93 954	-474 585	-	-151	-2	-172 366	-3 110 227
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-327 913	-423 836	-170 870	-19 790	-33 715	-102 448	-8 524	-916 226	-2 050	-77 294	-53 700	-15 545	-11 666	-17 276	-11 999	-24 740	-198 724	-	-	-	-1 387	-1 116 337
Forsikringsteknisk resultat:	315 369	593 516	437 712	5 797	19 887	78 567	-2 849	1 010 287	-700	99 655	69 451	40 630	-34 783	59 338	28 124	-20 681	200 403	-	-151	-2	-58 207	1 152 329
AVGITT FORRETNING:																						
Opptjent premie	-1 847	-6 412	-2 537	-217	-188	-629	-	-9 292	-2 907	-103 038	-805	-232	-153	-42 641	-89	-2 512	-152 146	-	-	-	-29 203	-190 641
Påløpte erstatninger	-2 297	-15 008	-12 219	1	0	-	-	-17 304	1 447	35 181	-7 528	-1 691	-415	-4 035	-635	2 150	26 165	-	-1 290	-	-	7 571
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-266	-1 373	-	-14	-12	-40	-	-1 705	-94	-4 433	-534	-	-36	-2 993	-46	-23	-8 160	-	-	-	-	-9 865
Provisjonsinntekter	93	-	-	-	-	-	-	93	-	20 758	-	-	-	5 480	-	495	26 733	-	-	-	-	26 826
Forsikringsteknisk resultat avgitt forretning	-4 316	-22 793	-14 756	-229	-200	-669	-	-28 208	-1 554	-51 533	-8 867	-1 923	-605	-44 189	-770	109	-107 409	-	-1 290	-	-29 203	-166 109
Forsikringsteknisk resultat for egen regning	311 054	570 723	422 956	5 568	19 687	77 898	-2 849	982 079	-2 254	48 122	60 583	38 707	-35 388	15 149	27 354	-20 572	92 994	-	-1 441	-2	-87 410	986 221
Inntruffet i år (brutto)	1 308 168	1 014 194	318 708	38 169	116 682	293 139	27 939	2 798 291	11 071	188 550	148 249	47 598	39 745	86 248	42 840	84 262	600 965	-	151	2	204 299	3 603 710
Inntrufne skader tidligere år (brutto)	-48 277	-258 513	-214 797	4 283	-24 523	-8 249	110	-335 168	-2 693	-44 234	-49 077	-40 050	31 190	-57 544	-13 714	9 691	-126 381	-	-	-	-31 933	-493 482
Totalt regnskapsår (brutto)	1 259 891	755 681	103 911	42 453	92 158	284 891	28 049	2 463 123	8 378	144 316	99 172	7 548	70 935	28 703	29 125	93 954	474 585	-	151	2	172 366	3 110 227

NOTE 7 – FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

	1 PRIVATBETONTE FORSIKRINGER							2 NÆRINGSBETONTE FORSIKRINGER							3 Sum	4 Energi/ol sjø	5 Sum	Natur pooler	TOTAL SUM			
	Kombine forsikrin Brann	Motorvogn Herav ansvar	Fritidsbåt	Ulykkes forsikrin	Reise- forsikrin	Øvrig forsikrin	SUM PRIVAT	Industri- forsikrin Brann	Komb.fo mell. Brann	Motorvogn Herav ansvar	Ansvar	Yrkesskad	Trygghet	Annet						SUM NÆRING		
NOK 1 000																						
Brutto premieavsetning uopptjent 01.01.15	646 176	891 565	358 656	34 008	34 755	150 905	15 558	1 772 967	4 559	144 626	107 285	30 550	20 735	45 280	8 115	27 588	358 188	-	-	-	35 318	2 166 473
Brutto premieavsetning uopptjent 31.12.15	624 644	867 506	353 195	31 924	31 591	151 866	17 876	1 725 408	4 367	147 839	96 655	27 848	23 796	44 656	8 226	28 790	354 328	-	-	-	37 717	2 117 453
Brutto erstatningsavsetning 01.01.15	791 027	1 512 658	1 202 317	14 372	517 811	113 917	3 246	2 953 030	6 007	200 626	342 902	268 641	102 670	985 971	277 544	40 622	1 956 341	210	27 667	1 570	137 136	5 075 954
Brutto erstatningsavsetning 31.12.15	775 078	1 300 521	1 015 700	15 998	468 931	111 844	3 938	2 676 310	9 459	184 943	301 235	233 418	122 328	905 008	273 858	47 887	1 844 718	210	28 127	1 572	150 869	4 701 806
Sikkerhetsavsetning 01.01.15 Kredittilsynets minstekrav 01.01.15								683 272									195 622	-	-	3 051	-	881 945
								538 764									154 463	-	-	2 409	-	695 636
Sikkerhetsavsetning 31.12.15 Kredittilsynets minstekrav 31.12.15								657 690									211 684	-	-	2 570	-	871 944
								541 715									156 604	-	-	2 570	-	700 889
Andre tekniske avsetninger 01.01.15																						559 482
Andre tekniske avsetninger 31.12.15																						560 766
Sum 01.01.15																						8 683 855
Sum 31.12.15																						8 251 970

NOTE 8 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER OG GJENFORSIKRINGSANDEL

NOK 1000	2015	2014
Kortsiktige forsikringer, brutto		
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	2 117 453	2 166 473
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 449 506	2 611 758
Inntrufne, men ikke meldte skader	2 252 300	2 464 197
Sum brutto erstatningsavsetning	4 701 806	5 075 954
Sum forsikringsforpliktelser, brutto	6 819 260	7 242 427
Kortsiktige forsikringer, gjensikringsandel		
Gjensikringsandel av ikke opptjent bruttopremie	67 966	107 243
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	215 012	321 785
Inntrufne, men ikke meldte skader	404 966	459 109
Sum gjensikringsandel av brutto erstatningsavsetning	619 977	780 894
Sum gjensikringsandel av forsikringsforpliktelser	687 943	888 137
Kortsiktige forsikringer, for egen regning		
Avsetning for ikke opptjent premie	2 049 488	2 059 230
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 234 494	2 289 972
Inntrufne, men ikke meldte skader	1 847 335	2 005 088
Sum erstatningsavsetning for egen regning	4 081 829	4 295 060
Sum forsikringsforpliktelser for egen regning	6 131 317	6 354 291

Endringer i forsikringsforpliktelser og	2015			2014		
	Brutto	Gjensikr.	F.e.r.	Brutto	Gjensikr.	F.e.r.
a) Skader og skadebehandlingskostnader						
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 611 758	-321 785	2 289 972	3 101 303	-566 787	2 534 516
Inntrufne, men ikke meldte skader	2 464 197	-459 109	2 005 088	2 960 651	-550 876	2 409 775
Sum per 1.januar	5 075 954	-780 894	4 295 060	6 061 954	-1 117 664	4 944 291
Betalte skader tidligere årganger	-1 287 124	47 035	-1 240 089	-1 481 640	100 085	-1 381 555
Endring i forpliktelser						
Fra årets skader	3 603 710	-82 832	3 520 878	3 464 109	-127 696	3 336 413
- herav betalt	-2 202 240	123 522	-2 078 717	-2 098 352	262 730	-1 835 623
Fra tidligere år (avløp)	-493 482	75 253	-418 229	-881 051	103 703	-777 349
Netto valutaendringer	4 989	-2 062	2 926	3 197	-1 322	1 876
Sum per 31.desember	4 701 806	-619 977	4 081 829	5 068 217	-780 164	4 288 053
Meldte skader og skadebehandlingskostnader	2 449 506	-215 012	2 234 494	2 611 758	-321 785	2 289 972
Inntrufne, men ikke meldte skader	2 252 300	-404 966	1 847 335	2 464 197	-459 109	2 005 088
Sum per 31.desember	4 701 806	-619 977	4 081 829	5 075 954	-780 894	4 295 060
b) Avsetning for ikke opptjent premie, kortsiktige						
per 1.januar	2 166 473	-107 243	2 059 230	2 161 121	-277 595	1 883 527
Endring i perioden	2 117 453	-67 966	2 049 488	2 166 473	-107 243	2 059 230
Opptjent i perioden	-2 166 473	107 243	-2 059 230	-2 161 121	277 595	-1 883 527
Sum per 31.desember	2 117 453	-67 966	2 049 488	2 166 473	-107 243	2 059 230

NOTE 9 - ALDERSFORDELTE FORDRINGER FORSIKRING

NOK 1 000	Direkte forsikring	Gjenforsikring
31.12.2015		
Ikke forfalt	1 503 654	-3 224
< 30 dager	21 945	-
31-60 dager	2 844	-
61-90 dager	766	-
> 91 dager	24 528	-
Avsetning tap på krav	-25 294	-
Sum	1 528 443	-3 224
31.12.2013		
Ikke forfalt	1 518 742	14 173
< 30 dager	32 959	-
31-60 dager	7 124	-
61-90 dager	1 034	-
> 91 dager	27 872	-
Annet	-28 373	-
Sum	1 559 358	14 173

DIREKTE FORSIKRING

Kunden inntektsføres i henhold til årlig hovedforfall og faktureres i henhold til betalingsavtale. Ubetalt forsikringspremie over 60 dager går til avgang, og avtalen med kunden kanselleres. Det beregnes en korttidspremie til kunden for den tiden selskapet må stå ansvar for risikoen i henhold til norsk lov. Motposten til ikke forfalt premie er premiereserver. Denne motposten finnes igjen på gjeldssiden og utgjør henholdsvis 2.117,5 millioner kroner i 2015 og 2.166,5 millioner kroner i 2014.

GJENFORSIKRING

Reassuranse anvendes for å håndtere forsikringsrisiko. Reassuranse vil derimot ikke avlaste SB1S noe ansvar som direkte forsikringsgiver. Dersom reassurandør ikke betaler en skade, uavhengig av årsak, vil SB1S fortsatt være ansvarlig for oppgjør mot forsikringstaker. Kredittverdigheten hos reassurandører tas derfor i betraktning ved plassering av reassuranse. Et generelt krav for alle reassurandører er en kredittrating på "A" eller bedre fra Standard & Poor's (eller tilsvarende fra andre ratingbyråer) ved inngåelse av kontrakt med SB1S.

NOTE 10 - INNETEKTER OG KOSTNADER FRA FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet

NOK 1 000	2015	2014
Aksjer og andeler		
Utbytte fra aksjer og andeler	24 023	37 906
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av aksjer og andeler	72 456	175 861
Sum netto inntekter aksjer og andeler	96 478	213 766
Obligasjoner og sertifikater		
Mottatte og opptjente renteinntekter	148 931	186 580
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av rentepapirer	-95 419	75 747
Sum netto inntekter fra obligasjoner, sertifikater, rentefond og andre verdipapirer med fast avkastning	53 513	262 327
Andre finansielle instrumenter		
Mottatte og opptjente renteinntekter	1	917
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av derivater og andre finansielle instrumenter	-54 882	-173 004
Sum netto inntekter fra derivater og andre finansielle instrumenter	-54 881	-172 087
Netto inntekter fra obligasjoner vurdert til amortisert kost		
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	64 087	64 154
Netto urealisert og realisert gevinst/tap av obligasjoner holdt til forfall	-8 008	-5 000
Sum netto inntekter fra obligasjoner som holdes til forfall	56 079	59 154
Mottatte og opptjente renteinntekter andre obligasjoner til amortisert kost	2 611	1 707
Netto urealisert og realisert gevinst/tap andre obligasjoner til amortisert kost	-37	-140
Sum netto inntekter fra obligasjoner til amortisert kost	2 574	1 567
Netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg		
Netto gevinst ved realisasjon av aksjer	881	-
Sum netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg	881	-
Netto andre inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser		
Sum netto andre inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	69	-
Sum netto inntekter fra finansielle eiendeler og forpliktelser	154 714	364 727

NOTE 11 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

2015

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Cash-beholdning	23 776	-	-	-	-	23 776
Aksjer og andeler	-	-	-	1 133 091	1	1 133 092
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	137 965	1 454 767	1 473	7 361 123	-	8 955 328
Andre finansielle eiendeler	-	-	10 558	778	-	11 336
Derivater	-	-	113	-	-	113
Sum finansielle eiendeler	161 741	1 454 767	12 144	8 494 992	1	10 123 645

Finansielle forpliktelser

Derivater	-	-	70 009	-	-	70 009
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	61 282	-	-	-	-	61 282
Sum finansielle forpliktelser	61 282	-	70 009	-	-	131 291

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	70 001	8	-	-	-	70 009
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	61 282	-	-	-	-	61 282
Sum finansielle forpliktelser	131 283	8	-	-	-	131 291

2014

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi trading	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Sum
Finansielle eiendeler						
Cash-beholdning	36 393	-	-	-	-	36 393
Aksjer og andeler	-	-	-	1 225 077	8	1 225 085
Obligasjoner og sertifikater med fast avkastning	48 230	1 455 948	1 423	7 879 849	-	9 385 450
Andre finansielle eiendeler	-	-	104 876	-	-	104 876
Sum finansielle eiendeler	84 623	1 455 948	106 299	9 104 926	8	10 751 804

Finansielle forpliktelser

Derivater	-	-	155 351	-	-	155 351
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	71 211	-	-	-	-	71 211
Sum finansielle forpliktelser	71 211	-	155 351	-	-	226 562

Finansielle forpliktelser fordelt på forfall

NOK 1 000	< 3 mnd	3 - 12 mnd	1 - 5 år	Over 5 år	Uten forfall	Total
Derivater	155 340	11	-	-	-	155 351
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring og gjenforsikring	71 211	-	-	-	-	71 211
Sum finansielle forpliktelser	226 551	11	-	-	-	226 562

NOTE 12- VERDSETTELSESHIERARKI

Året 2015

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelses- teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	1	1
Verdipapirer – holdt for handelsformål	-	12 031	-	12 031
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	-	1 473	-	1 473
<i>Herav andre verdipapirer</i>	-	10 558	-	10 558
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	1 870 731	6 624 261	-	8 494 992
<i>Herav aksjer og andeler</i>	1 133 091	-	-	1 133 091
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	737 640	6 623 483	-	7 361 123
<i>Herav andre verdipapirer</i>	-	778	-	778
Finansielle derivater	-	113	-	113
<i>Herav renteinstrumenter</i>	-	113	-	113
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 870 731	6 636 405	1	8 507 137
Derivater	-	70 009	-	70 009
<i>Herav valutainstrumenter</i>	-	70 009	-	70 009
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	-	70 009	-	70 009

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse	8	-	24 621
Avhending	-7	-	-24 621
Utgående balanse	1	-	-

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virk verdi over resultatet	96 478	53 513	-54 881
Netto inntekter fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	881	-	-
Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet	97 359	53 513	-54 881

Overføring mellom nivå 1 og 2

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Overført fra nivå 1 til nivå 2 - trading	-	1 473	-
Overført til nivå 1 fra nivå 2 - FVO	-	6 116 558	-

Flytting av de børnoterte obligasjonene fra nivå 1 til 2 pga. at det ikke er daglig omsetning på disse papirene.

Året 2014

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsesteknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsesteknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	8	8
Verdipapirer – holdt for handelsformål	1 423	80 255	24 621	106 299
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	1 423	-	-	1 423
<i>Herav andre verdipapirer</i>	-	80 255	24 621	104 876
Verdipapirer - utpekt til virkelig verdi over resultat	9 104 926	-	-	9 104 926
<i>Herav aksjer og andeler</i>	1 225 077	-	-	1 225 077
<i>Herav obligasjoner og sertifikater</i>	7 879 849	-	-	7 879 849
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	9 106 349	80 255	24 629	9 211 233
Derivater	-	155 351	-	155 351
<i>Herav valutainstrumenter</i>	-	155 351	-	155 351
Finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	-	155 351	-	155 351

Avstemming av nivå 3

NOK 1 000	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Finansielle instrumenter til virkelig verdi			
Inngående balanse		8	-
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter resultatført		-	-
Utgående balanse		8	-

Totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet

	Aksjer og andeler	Obligasjoner og sertifikater	Andre verdipapirer
Netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet	213 766	262 327	-172 087
Sum netto totale gevinster og tap realiserte og urealisert som er ført over resultatet	213 766	262 327	-172 087

Hoveddelen av selskapets finansielle eiendeler er vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi er det beløp den enkelte eiendel kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle eiendeler og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Eiendelene klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av eiendelen.

Nivå 1

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendels virkelige verdi. Eiendeler klassifiseres i nivå 1 dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert under nivå 1

- Børsnoterte aksjer
- Andeler i aksje- og pengemarkedsfond
- Statsobligasjoner med fast avkastning

Nivå 2

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi for eiendelen ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 2 dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle instrumenter er klassifisert under nivå 2

- Valutaterminer, fremtidige renteavtaler og valutaswapper hvis virkelig verdi er derivert fra verdien av underliggende instrument
- Obligasjoner og sertifikater som ikke er noterte, eller er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt

Nivå 3

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata. Eiendeler klassifiseres i nivå 3 dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata.

Selskapet har en helt ubetydelig post klassifisert under nivå 3.

Bevegelser mellom nivåene skjer når karakter rundt input til verdsettelse endrer seg.

NOTE 13 – FINANSIELLE DERIVATER

Året 2015	2015			2014			
	NOK 1000	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser	Kontraktsum	Virkelig verdi eiendeler	Virkelig verdi forpliktelser
Valutainstrumenter							
Valutaterminer	5 509 977	-	70 009	6 172 073	-	155 351	
Sum valutainstrumenter	5 509 977	-	70 009	6 172 073	-	155 351	
Renteinstrumenter							
Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross count)	364 500	113	-	-	-	-	-
Sum renteinstrumenter	364 500	113	-	-	-	-	-
Sum finansielle derivater	5 874 477	113	70 009	6 172 073	-	155 351	

Oppstilling vedrørende motregningsrett

Finansielle eiendeler

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
				Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør	
Renteinstrumenter	113	-	113	-	-	113
Sum	113	-	113	-	-	113

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
				Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør	
Valutainstrumenter	70 009	-	70 009	-	-	70 009
Sum	70 009	-	70 009	-	-	70 009

Året 2014

Finansielle forpliktelser

Instrument	Brutto balanseført beløp	Balanseført beløp som nettoføres	Nettobeløp i balansen	Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen		Beløp etter mulige nettooppgjør
				Beløpet som ikke er nettoppresentert i balansen	Beløp etter mulige nettooppgjør	
Valutainstrumenter	155 351	-	155 351	-	-	155 351
Sum	155 351	-	155 351	-	-	155 351

NOTE 14 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI

		2015	2014
		Bokført verdi/ virkelig verdi	Bokført verdi virkelig verdi
NOK 1 000			
Aksjer og andeler			
Norske aksjer		206 953	340 879
Norske aksjer tilgjengelig for salg		1	8
Utenlandske aksjefond		901 804	-
Utenlandske aksjer		24 333	884 198
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi		1 133 092	1 225 085
NOK 1 000			
Obligasjoner og sertifikater			
Norske	Risikovektning		
Stats og statsgaranterte	0%	858 981	969 129
Kredittforetak og bank	10%	810 998	958 073
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	467 335	566 528
Kredittforetak og bank	20%	2 603 418	2 893 224
Pengemarkedsfond	20%	16 183	75 780
Industriforetak	100%	458 142	511 437
Sum norske obligasjoner og sertifikater		5 215 056	5 974 171
Utenlandske			
Stats og statsgaranterte	0%	297 059	303 181
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	792 592	684 798
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	175 968	123 299
Kredittforetak og bank	20%	384 809	421 523
Industriforetak	100%	497 112	374 300
Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater		2 147 540	1 907 101
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		7 362 596	7 881 272
NOK 1 000			
Andre verdipapirer			
Eiendomsfond		-	24 621
Andre finansielle eiendeler		11 336	80 254
Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi		11 336	104 876
Sum finansielle eiendeler til virkelig verdi		8 507 023	9 211 233

NOTE 15 – FINANSIELLE EIENDELER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

NOK 1 000	Vekting	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
		2015	2015	2014	2014
Norske og utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10%	294 062	318 989	288 330	314 491
Kommuner, fylker, stats og statsgaranterte	20%	314 796	328 403	224 178	239 520
Kredittforetak og bank	20%	841 852	863 113	854 112	876 946
Industrilån	100%	142 023	156 063	137 558	156 713
Sum obligasjoner målt til amortisert kost		1 592 733	1 666 568	1 504 178	1 587 670
<i>Herav børnoterte papirer</i>		<i>1 454 767</i>	<i>1 526 451</i>	<i>1 455 948</i>	<i>1 536 299</i>

Spesifikasjon av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen

NOK 1 000	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
	2015	2015	2014	2014
Obligasjoner til amortisert kost	1 592 733	1 666 568	1 504 178	1 587 670
Cash-beholdning	23 776	23 776	36 393	36 393
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert	1 616 509	1 690 344	1 540 571	1 624 063

Nivåvurdering av finansielle eiendeler som måles til amortisert kost i balansen vist til virkelig verdi

NOK 1 000	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	Sum
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelses-teknikk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelses-teknikk basert på ikke observerbare markedsdata	
Obligasjoner til amortisert kost	-	1 666 568	-	1 666 568
Cash-beholdning	-	23 776	-	23 776
Sum finansielle eiendeler målt til amortisert	-	1 690 344	-	1 690 344

NOTE 16 – SPESIFIKASJON AV AKSJEFOND OG AKSJER

NOK 1 000	Risiko- vektning	Antall 2015	Anskaf. kost 2015	Bokført verdi virkelig verdi 2015	Anskaf. kost 2014	Bokført verdi virkelig verdi 2014
UTENLANDSKE AKSJEFOND						
KLP AKSJE GLOBAL VERDIPAPIRFONDET	100%	437 776	792 167	816 452	-	-
KLP AKSJE MARKEDER INDEKS I	100%	59 760	80 002	85 352	-	-
SUM UTENLANDSKE AKSJEFOND TIL VIRKELIG VERDI		497 536	872 169	901 804	-	-
NORSKE AKSJER						
AKER SOLUTION ASA	100%	-	3 186	1 451	4 908	3 066
ATEA ASA	100%	-	1 573	2 653	2 924	4 497
AUSTEVOLL SEAFOOD	100%	-	2 249	2 824	3 505	3 790
DET NORSKE OLJESELSKAP	100%	-	4 614	3 641	6 541	3 652
DNB ASA	100%	-	13 003	19 242	18 388	31 577
ENTRA ASA	100%	-	10 738	10 806	8 695	10 233
GJENSIDIGE FORSIKRING	100%	-	10 633	16 668	9 126	15 592
KONGSBERG GRUPPEN	100%	-	8 792	10 701	14 035	14 489
LEROY SEAFOOD GROUP	100%	-	2 416	5 395	3 540	6 702
MARINE HARVEST ASA	100%	-	4 609	13 307	8 095	18 271
NORDIC SEMICONDUCT	100%	-	2 013	2 041	-	-
NORSK HYDRO ASA	100%	-	10 565	9 586	8 495	10 620
NORWEGIAN AIR SHUTTLE	100%	-	5 290	11 131	7 889	15 906
PETROLEUM GEO SVS	100%	-	5 284	2 348	8 850	4 581
PHOTOCURE ASA	100%	-	1 803	2 024	2 451	1 806
SCHIBSTED ASA	100%	-	2 411	9 525	5 172	16 769
SIEM OFFSHORE INC	100%	-	-	-	3 669	1 580
SOLSTAD OFFSHORE	100%	-	-	-	1 903	1 446
SPAREBANK 1 SMN	100%	-	3 694	4 047	5 368	6 964
SPAREBANK 1 SR-BANK	100%	-	4 117	3 208	5 710	6 071
STATOIL ASA	100%	-	12 376	11 045	15 178	14 194
STOREBRAND ASA	100%	-	-	-	14 641	12 381
TELENOR ASA	100%	-	15 629	20 445	21 018	32 415
TGS NOPEC GEOPH.CO	100%	-	2 874	3 054	7 384	8 974
VEIDEKKE	100%	-	4 803	8 478	4 803	6 803
WILH WILHELMSSEN	100%	-	5 497	5 288	5 649	7 926
XXL ASA	100%	-	3 979	6 140	3 478	4 358
YARA INTERNATIONAL	100%	-	16 928	21 902	28 634	33 847
SUM NORSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI		-	159 076	206 953	230 051	298 509
UTENLANDSKE AKSJER						
ADR BANCO BRADESCO S A	100%	-	-	-	21 520	25 405
ADR FOMENTO ECONOMICO MEXICANA	100%	-	-	-	10 798	17 160
ADR TENARIS S A	100%	-	-	-	20 517	19 094
ADR VALE SA	100%	-	-	-	26 399	17 886
AIA GROUP LTD	100%	-	-	-	12 382	19 399
ATLAS COPCO AB	100%	-	-	-	12 414	17 863
BAXTER INTL INC COM	100%	-	-	-	15 822	21 283
BHP BILLITON PLC	100%	-	-	-	16 410	15 242
BRITISH AMERICAN TOBACCO	100%	-	-	-	16 411	26 637

CDN NATL RAILWAYS COM	100%	-	-	-	7 745	18 337
CENTRICA	100%	-	-	-	11 696	12 756
CHEVRON CORP COM	100%	-	-	-	10 815	13 373
CITY DEVELOPMENTS LTD	100%	-	-	-	8 514	10 053
COMCAST CORP NEW-CL A	100%	-	-	-	13 235	22 225
CVS HEALTH CORP COM	100%	-	-	-	11 964	35 310
DAITO TRUST CONST NPV	100%	-	-	-	4 340	8 739
ENI SPA	100%	-	-	-	12 615	12 018
EOG RESOURCES INC COM	100%	-	-	-	15 522	26 300
ERICSSON SER"B"	100%	-	-	-	10 840	14 305
FANUC CORP	100%	-	-	-	8 817	13 470
HSBC HLDGS	100%	-	-	-	14 083	17 616
JAPAN TOBACCO INC NPV	100%	-	-	-	12 876	12 140
JARDINE MATHESON HLDGS	100%	-	-	-	868	915
JOHNSON & JOHNSON COM	100%	-	-	-	14 264	27 049
MTN GROUP LTD	100%	-	-	-	9 884	13 201
NESTLE SA	100%	-	-	-	13 428	20 531
NORDEA BANK AB	100%	-	-	-	9 263	13 181
NOVARTIS AG	100%	-	-	-	14 598	28 361
ORACLE CORP COM	100%	-	-	-	14 986	26 097
PEPSICO INC COM	100%	-	-	-	12 967	23 106
PHILIP MORRIS INTL COM	100%	-	-	-	15 908	26 348
POTASH CORP SASK COM	100%	-	-	-	16 856	19 966
PRAXAIR INC COM	100%	-	-	-	10 420	14 376
PROSAFE SE	100%	-	2 066	1 294	3 004	2 061
ROCHE HLDGS AG GENUSSCHEINE	100%	-	-	-	17 097	34 621
ROLLS ROYCE HLDGS ORD	100%	-	-	-	15 077	15 378
ROLLS ROYCE HOLDINGS	100%	-	-	-	-	102
ROYAL CARIBBEAN COM	100%	-	11 787	14 024	7 950	24 596
ROYAL DUTCH SHELL	100%	-	-	-	20 220	26 679
SAMSUNG ELECTRONIC	100%	-	-	-	10 643	20 994
SCHLUMBERGER LTD COM COM	100%	-	-	-	15 611	20 459
SCHNEIDER ELECTRIC	100%	-	-	-	6 761	8 853
SHIN-ETSU CHEMICAL	100%	-	-	-	16 612	23 070
STANDARD CHARTERED	100%	-	-	-	23 366	18 890
SUBSEA 7	100%	-	9 429	9 016	26 543	17 773
SWIRE PACIFIC	100%	-	-	-	6 387	9 179
TAIWAN SEMICONDUCTOR MFG CO LTD	100%	-	-	-	12 653	28 408
UNITED TECHNOLOGIES CORP COM	100%	-	-	-	11 421	19 917
VISA INC COM	100%	-	-	-	6 230	9 829
VODAFONE GROUP	100%	-	-	-	7 754	11 318
ZURICH INSURANCE GROUP AG	100%	-	-	-	12 629	24 695
SUM UTENLANDSKE AKSJER TIL VIRKELIG VERDI		-	23 282	24 333	649 138	926 568
SUM AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI						
ØREMERKET OVER RESULTATET		497 536	1 054 527	1 133 091	879 189	1 225 077

NOTE 17 – INVESTERINGSEIENDOMMER

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har aksjer i følgende datterselskap/FKV:

	Forretnings kontor	Eierandel, lik stemmeandel
Falck Ytters Plass Eiendom AS	Oslo	100%
Herkules Tomt AS	Skien	100%
Teglverkstomta AS	Oslo	100%
Tårnhuset AS	Oslo	100%
Bøler Senter Næring AS	Oslo	100%
Kongeveien 49 Kolbotn AS	Oppegård	100%
Grev Wedelsgate 3 AS	Tønsberg	100%
Jernbanetorget 2 AS	Oslo	100%
Hammersborggata 9 AS	Oslo	50%
Storgaten 33 Oslo AS	Oslo	11%

I selskapsregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring AS bokføres aksjene i eiendomsselskapene til kostpris.

I konsernregnskapet til SpareBank 1 Skadeforsikring blir investeringene behandlet som investeringseiendommer.

VERDIVURDERING

Eiendommene bokføres til virkelig verdi. Etter IFRS er virkelig verdi den pris som ville blitt oppnådd ved salg av en eiendel i en velordnet transaksjon mellom markedsdeltakere på måletidspunktet.

Selskapet benytter en intern kontantstrømmodell for å beregne virkelig verdi for eiendommene. I modellen estimeres en 30-års kontantstrøm på basis av forventede fremtidige kostnader og inntekter for hver enkelt eiendom. Etter utløpet av det 30. året i kontantstrømmen er det beregnet en sluttverdi. Kontantstrøm inklusiv sluttverdi inflateres med forventet prisvekst og diskonteres med et avkastningskrav som består av risikofri rente og et risikopåslag. Risikopåslaget er satt individuelt for hver enkelt eiendom.

MER OM DE VIKTIGSTE FORUTSETNINGENE:

Leieinntekter

For kontorarealer, som utgjør den største arealtypen i porteføljen, benytter selskapet en egen separat modell for å estimere forventet langsiktig kontantstrøm etter utløp av dagens leiekontrakter. Prishistorikk fra reelle kontraktsinngåelser for den enkelte eiendom inngår i datagrunnlaget for å estimere forventet fremtidig leie for arealet. De forventede leieprisene er basert på et definert kartutsnitt, hvor data på løpende markedsleier per kvadratmeter bruttoareal er hentet ut. Det definerte kartutsnittet vil gi et presist bilde på relevante leiepriser i et område. Videre er de løpende leiene i hvert kartutsnitt inndelt i 4 kvartiler. For å få en ytterligere presis vurdering av forventet leie er hver eiendom plassert i én kvartil. Kvartilinndelingen er hovedsakelig basert på historiske kontrakter for eiendommen, men også kalibrert for strategi og forventet utvikling av eiendommen.

For arealtyper som ikke dekkes av leieprisstatistikk, benyttes selskapets egne vurderinger for å finne fremtidig inntekt.

Kostnader

Gjennomsnittlige historiske driftskostnader og selskapets forventninger per eiendom inngår for å estimere forventede kostnader. Som et anslag for forventede eierkostnader på lang sikt benyttes statistikk fra OPAK og Basale. Dersom de historiske kostnadene har vært spesielt høye eller spesielt lave, benyttes ytterpunktene i OPAK/Basale sine anslag for normale eierkostnader for år 1 i

kontantstrømmen. Eierkostnadene antas å være stigende med eiendommens alder og vokser lineært til OPAK/Basales anslag for høye eierkostnader over kontantstrømmens lengde.

Avkastningskrav

Avkastningskravet består av risikofri rente som endres over kontantstrømmen og risikopåslag som gjelder individuelt for hver eiendom.

Risikofri rente

Observasjoner fra transaksjonsmarkedet tyder på at eiendom er lite sensitive til endringer i markedsrentene. I stedet er det langsiktige forventninger til rentenivået som synes å ligge til grunn for eventuelle prisendringer for eiendom. Grunnen til dette kan være at selv de lengste markedsrentene er relativt korte i forhold til forventet varighet på en næringseiendom. Selskapet har valgt å benytte en 10-års swaprente for de første 10 årene i kontantstrømmen, og en antatt langsiktig normalrente på 5 % for de siste 10 årene og for sluttverdien. For årene i mellom, fra år 10 til år 20, er det benyttet interpolering mellom de to rentene.

Risikopåslag

Selskapet benytter et kategoriseringsverktøy for å anslå risikopåslagene per eiendom. Beliggenhet, kontraktslengde og antatt grad av syklisk karakter i kontantstrømmen til den enkelte eiendom inngår som elementer for å plassere eiendommens vektete risikoegenskaper på en poengskala. Eiendommens plassering på poengskalene benyttes stå til å finne eiendommens spesifikke risikopåslag innenfor et spenn mellom antatt høyt og lavt risikopåslag i markedet. Dette spennet blir kalibrert mot observerte nøkkeltall fra transaksjonsmarkedet. Kategoriseringen og kalibreringen skal til sammen bidra til markedsmessig og konsistent verdivurdering til virkelig verdi, både på tvers av eiendommene og over tid.

EKSTERN VERDIVURDERING

Parallelt med intern verdivurdering blir det utført ekstern verdivurdering for utvalgte eiendommer i porteføljen for å avstemme markedsutviklingen i perioden. Samtidig er dette en mulighet for å sjekke og diskutere rimeligheten av verdinivåene og eventuelt forutsetningene som inngår i vurderingen mot andre. Utvalget er trukket tilfeldig av forhåndsdefinert antall eiendommer. Det er planen at utvalget for ekstern vurdering rulleres over en periode på 3 år, dog med en viss overlapp med halvårslige intervall for ekstern vurdering.

LATENT SKATT

I forbindelse med verdivurderingen av investeringseiendommene er effekten av latent skatt beregnet utenom verdivurderingsmodellen. Latent skatt oppstår som følge av at man eier aksjer i et eiendomsaksjeselskap og ikke eiendommene direkte. Latent skatt er beregnet med 7 % av differansen mellom virkelig verdi og skattemessig verdi, redusert med bokført utsatt skatt i selskapsregnskapene for eiendommene. Dette er i henhold til normal bransjepraksis. Nettoeffekten reduserer virkelig verdi av investeringseiendommene.

Nok 1 000	2015	2014
Anskaffelseskost per 01.01.	1 041 706	958 534
Korreksjon anskaffelseskost IB	-840	4 826
Omarbeidet anskaffelseskost IB	1 040 866	963 360
Årets tilgang	30 612	78 346
Anskaffelseskost per 31.12.	1 071 479	1 041 706
Akkumulert verdiregulering per 01.01.	163 993	133 074
Omarbeidet akkumulert verdiregulering IB	163 993	129 638
Årets verdiregulering	3 088	34 355
Akkumulert verdiregulering per 31.12.	167 081	163 993
Balanseført verdi per 31.12.	1 238 560	1 205 699

SENSITIVITET

Eiendomsinvesteringene er spesielt sensitive til endringer i avkastningskravet. Holdes alt annet likt, vil en økning i avkastningskravet på 0,25 prosentpoeng redusere verdiene med ca 30,0 MNOK, eller 2,4 %.

Segment	Nominelt avkastningskrav	Dagens kontraktsleie	Forventet leie etter utløp	Vektet gjenværende leietid	Nåværende ledighet	Brutto areal	Virkelig verdi eiendom
Kontor Oslo	6,7 %	44 512	61 475	2,5	21,6 %	28 699	683 640
Handel	5,2 %	24 672	30 871	7,7	6,4 %	19 303	343 760
Øvrig eiendom	7,3 %	18 111	22 508	20,1	11,9 %	19 064	211 160
Totalt	6,4 %	87 295	114 854	6,9	15,7 %	67 066	1 238 560

Leieinntekter 2015	86 913
Direkte driftskostnader (inkl reparasjoner og vedlikehold), knyttet til investeringseiendommer som genererer leieinntekter	29 804

VERDSETTELSESHIERARKI 2015

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsettelsestekni kk basert på observerbare markedsdata	Verdsettelsestekni kk basert på ikke observerbare markedsdata
Investeringseiendom	-	-	1 238 560
Sum eiendeler	-	-	1 238 560

Avstemming av nivå 3

	Investeringseiendom
Inngående balanse	1 204 859
Verdiendring	3 088
Tilgang/kjøp	30 612
Utgående balanse	1 238 560

Realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over

Netto inntekter fra investeringseiendommer	3 088
Sum realisert gevinst/tap og verdiregulering ført over resultat	3 088

Verdiregulering ført over resultat

Netto inntekter fra investeringseiendommer	3 088
Sum verdiregulering ført over resultat	3 088

NOTE 18 - IMMATERIELLE EIENDELER (PROGRAMVARE)

	Under	IT-systemer	Andre støttesystemer	Lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum
NOK 1 000						
Balanseført verdi pr. 31.12.2014	1 175	-	20 315	-	9 436	30 926
Anskaffelseskost 01.01.2015	1 175	18 724	25 642	-	31 265	76 806
Tilgang i året	8 074	-	3 007	888	-	11 969
Avgang i året	914	-	-	-	-	914
Anskaffelseskost 31.12.2015	8 335	18 724	28 649	888	31 265	87 861
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2015	-	18 724	5 327	-	21 829	45 880
Årets avskrivning	-	-	6 101	247	4 214	10 562
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2015	-	18 724	11 428	247	26 043	56 442
Balanseført verdi pr. 31.12.2015	8 335	-	17 221	641	5 222	31 420

Forutsetninger om økonomisk levetid: 3-5 år 3-5 år 3 år 1-5 år

Den enkelte eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en løpende avtale med SpareBank 1 Gruppen AS om levering av alt inventar og utstyr. Leiekostnad og rente for dette utgjorde 7,6 mill. kroner i 2015.

NOTE 19 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

	Ansatte 31.12.2015	Årsverk 31.12.2015
SpareBank 1 Skadeforsikring	26	25

BESKRIVELSE AV SELSKAPETS PENSJONSFORPLIKTELSE:

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Forsikring AS. Pensjonsordningen sikrer ansatte som ble ansatt før 01.05.05 en pensjon på 70 prosent av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte etter 01.05.05. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte ordningen lukket. SpareBank 1 Skadeforsikring AS har 5 yrkesaktive og ingen pensjonister i den ytelsesbaserte pensjonsordningen. I innskuddsordningen er det 22 yrkesaktive. I forbindelse med den operasjonelle sammenslåingen med livselskapet har nesten samtlige ansatte fått overført sitt ansettelsesforhold til SpareBank 1 Forsikring AS. De tilhørende pensjonsforpliktelsene er tilsvarende overdratt til SpareBank 1 Forsikring AS. Andel av personalkostnader i SpareBank 1 Forsikring AS blir viderefordelt SpareBank 1 Skadeforsikring AS etter fastsatte nøkler.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flyttestverdi fra SpareBank 1 Forsikring AS og aktuarmessig beregning av forpliktelsene. Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse pr. 01.01. og det er beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene 31.12. Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) føres som andre resultatkomponenter. Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning, samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

Forventet premieinnbetaling i 2016 for ytelsespensjonen er 1,1 mill. kroner.

NOK 1 000	2015	2014
Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	14 485	11 753
Pensjonsforpliktelse tilgang/avgang	-1 208	-
Pensjon opptjent i perioden	557	600
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	326	421
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-2 188	1 711
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	11 970	14 485
<i>Pensjonsmidler</i>		
Pensjonsmidler 1.1	10 915	6 244
Pensjonsmidler tilgang /avgang	-573	-
Avkastning i perioden	417	306
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	5 651	1 834
Innbetaling fra arbeidsgiver	779	2 532
Pensjonsmidler 31.12	17 188	10 915
<i>Finansiell status 31.12</i>		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	11 970	14 485
Pensjonsmidler 31.12	17 188	10 915
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	-5 218	3 570
Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	-5 218	3 570
Arbeidsgiveravgift 01.01	503	776
Arbeidsgiveravgiftkostnad	199	101
Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-593	-17
Utbetalt	-110	-357
Arbeidsgiveravgift 31.12	-	503
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	-5 218	4 072
Periodens pensjonskostnad		
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	557	600
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	326	421
Avkastning på pensjonsmidler	-417	-306
Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	466	715
Periodisert arbeidsgiveravgift	199	101
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	665	816
-herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiver avgift	665	816
Innskuddsbasert pensjonskostnader etter ansettelse	6 499	5 549
Viderefordelte kostnader	30 559	29 373
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	37 723	35 738
Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	37 723	35 738
NOK 1 000	2015	2014
Estimert pensjonskostnad for skadeselskapet neste år inkl aga:	42 174	37 206
Pensjonsgrunnlag-ytelse	3 049	4 011
Kostnad i prosent av pensjonsgrunnlaget	21,8 %	20,3 %
Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)		
Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i egenkapital før skatt	-97 643	102
Kumulative aktuarielle gevinster og(tap) innregnet i egenkapital før skatt	-301 938	-204 295

Sammensetning av pensjonsmidler	2015		2014	
	Noterte	Unoterte	Noterte	Unoterte
Obligasjoner til amortisert kost	29,10%	3,60%	21,92%	4,73%
Obligasjoner til virkelig verdi	34,90%	1,00%	42,01%	0,30%
Eiendom		17,70%		17,51%
Aksjer og andeler	13,60%		13,32%	0,00%
Andre eiendeler	0,10%		0,19%	0,00%
Sum pensjonsmidler	78%	22%	77%	23%

Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene	2015	2014
	417	306
Forutsetninger	31.12.2015	31.12.2014
Diskonteringsrente	2,60%	2,30%
Avkastning på midlene	2,60%	2,30%
Fremtidig lønnsutvikling	2,50%	2,75%
G-regulering	2,25%	2,50%
Pensjonsregulering	0,50%	2,00%
Arbeidsgiveravgift	14,10%	14,10%
Frivillig avgang	4% og 2%	4% og 2%
Forventet AFP-uttak fra 62 år	40,00%	40,00%
Demografiske forutsetninger:		
Dødelighet	K2013 BE	K2013 BE
Uførhet	IR2003	IR2003

Utviklingen de siste fem år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen	2015	2014	2013	2012	2011
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	11 970	14 485	11 753	524 408	549 398
Pensjonsmidler 31.12	17 188	10 915	6 244	380 060	385 415
Underskudd (- overskudd)	-5 218	3 570	5 509	144 348	163 983

NOTE 20 – SKATT

Morselskapet		Konsern	
2015	2014 NOK 000	2015	2014
SAMMENHENG MELLOM RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD OG SKATTEGRUNNLAG			
1 235 002	1 763 996	1 279 380	1 828 985
-53 714	-29 808	-104 533	-107 960
249 101	-90 061	271 002	-75 432
8 345	140	8 345	140
90 678	-37 023	90 678	-37 023
-	-	-	2 870
1 529 412	1 607 244	1 544 872	1 611 580
1 529 412	1 607 244	1 544 872	1 611 580
-1 230 462	-1 450 778	-1 230 462	-1 450 778
-	8 204	-987	8 204
80 717	50 450	83 904	51 621
412 941	433 956	417 115	435 127
-67 257	24 316	-73 171	20 367
-24	-	-266	-
-550	-3 203	-1 537	-3 203
345 110	455 069	342 142	452 290
-2 253	-38	-2 253	-38
342 857	455 032	339 889	452 252
-8 345	-142	-8 345	-140
-2 253	-38	-2 253	-38
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.			
-11 086	-14 469	1 006	19 524
5 219	-4 074	5 219	-4 074
36 336	305 127	36 336	305 127
-25 294	-28 833	-25 294	-28 833
-3 985	-7 460	-3 985	-7 460
1 053 402	1 144 080	1 053 402	1 144 080
-1 053 402	-1 144 080	-1 053 402	-1 144 080
1 190	250 291	13 282	284 284
298	67 579	3 321	76 757
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD			
333 451	476 279	345 433	493 826
-14 503	-8 048	-28 224	-29 149
318 948	468 231	317 209	464 677
24 483	-9 996	24 483	-9 996
-24	-	-266	-
-550	-3 203	-1 537	-2 428
342 857	455 032	339 889	452 252

NOTE 21- AVSETNINGER/ANDRE FORPLIKTELSER

NOK 1 000	2015	2014
RTV avgift	55 882	56 303
Forvaltningshonorar	4 656	4 231
Avsatt sluttvederlag	3 985	7 460
Avsatt gevinstprovisjon	2 423	3 488
Forpliktelser run off	588	909
Øvrige	-6 536	-7 572
Sum andre forpliktelser SB1S AS	60 998	64 819
Andre forpliktelser i eiendomsselskapene	23 744	28 934
Sum andre forpliktelser	84 742	93 752

NOTE 22 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2015	2014
SOS, reiseoppgjør	19 317	18 058
Regresser ikke innbetalt	1 329	2 696
Pooler	16 842	28 154
Øvrige fordringer	1 889	1 692
Sum andre fordringer SB1S AS	39 376	50 601
Fordringer, tilhører eiendomsselskapene	19 130	29 820
Sum andre fordringer SB1S konsern	58 506	80 421

NOTE 23 - SALGSKOSTNADER

Tall i 1000	2015	2014
Provisjoner eiebanker	586 848	556 303
Provisjoner øvrig	11 305	22 688
Andre salgskostnader	21 252	14 728
Sum	619 405	593 719

NOTE 24 – LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL ADMINISTRERENDE DIREKTØR OG LEDENDE ANSATTE, SAMT STYRET, KONTROLLKOMITÉ OG REPRESENTANTSKAP

NOK 1 000	Lønn	Bonus ¹⁾	Annen godtgjørelse	Årets pensjonskostnad
Ledende ansatte				
Turid Grotmoll	-	-	-	-
Kyrre Skram	-	-	-	-
Helene Fagerheim	-	-	-	-
Nils Tore Nilsen	-	-	-	-
Jan K Kristoffersen	-	-	-	-
Jon Holtan	3 233	-	167	694
Mette Boquist	-	-	-	-
Nina Juel Arstal	-	-	-	-
Rune Hoff	-	-	-	-
Christian Parelius	-	-	-	-
Roar Skorge	-	-	-	-
Sum 2015	3 233	-	167	694
Sum 2014	4 523	552	198	672

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Styret		
Kirsten Idebøen, frem til april	0	0
Erik Gjellestad , fra april	175	0
Kari Elise Gisnås	175	0
Glenn Sæther	175	0
Ellen Stensrud	175	0
Knut Wilhelm Francke	175	0
Wenche Seljeseth	175	0
Ole Jørgen Ørjavik, fra 8. april	0	0
Lars Marthinsen	175	0
Sum 2015	1225	0
Sum 2014	850	0

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Kontrollkomitéen		
Knut Ro	87	0
Rolf Røkke	65	0
Ivar Listerud	65	0
Dag Nafstad	65	0
Vigdis Wiik Jacobsen	65	0
Sum 2015	347	0
Sum 2014	257	0

NOK 1 000	Honorar	Annen godtgjørelse
Representantskap		
Ingvald Løyning	15	0
Siri J. Strømmevold	25	0
Haakon Tronrud	7	0
Kjell Bjordal	5	0
Ellen Stensrud	5	0
Kjell Olav Pettersen, frem til 8. april	2	0
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, fra 8. april	0	0
Øvind Aske	5	0
Arne Henning Falkenhaus	5	0
Kyrre Elvegård, frem til 8. april	7	0
Rune Svendsen, fra 8. april	0	0
Kjersti Andresen, frem til 8. april	7	0
Endre Sæther, fra 8. april	0	0
Nina Klaveness Ek	7	0
Anders Drage	7	0
Sum 2015	97	0
Sum 2014	79	0
	2015	2014
Honorar til revisor:		
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	683	388
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl.MVA)	32	0
- herav skatterådgivning (inkl.MVA)	0	0

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter avtalt oppsigelsesperiode på 6 måneder.

I gjeldende avtale for administrerende direktør er det regulert at stillingens pensjonsalder for alderspensjon fra folketrygden i dag er 67 år og stillingens førtidspensjonsalder er 62 år. Førtidspensjonen tilsvarer 70% av avtalt årslønn på fratredelsestidspunktet. Etter 67 år er pensjonen i henhold til selskapets ordinære pensjonsordning. Rett til førtidspensjon er betinget av at administrerende direktør er ansatt i selskapet ved fylte 62 år og gir således ikke rett til delvis opptjening.

SpareBank 1 Skadeforsikring AS avviklet i 2015 bonusordningene i selskapet. Utsatt bonus for tidligere år vil bli utbetalt til ledende ansatte i 2016, 2017 og 2018. Den utsatte bonusutbetalingen vil være relatert til avkastningen på utvalgte egenkapitalbevis i SpareBank 1 Gruppens eierbanker.

Lønn til ledende ansatte betales fra det selskapet den ansatte er ansatt i. Det ble ikke utbetalt honorar til styrets leder, så lenge styrets leder var ansatt i SpareBank 1 Gruppen AS. Nåværende styreleder får utbetalt honorar

Honorar til styrets leder og styremedlemmer for 2015 er fastsatt av representantskapet i SpareBank 1 Skadeforsikring AS. Styremedlemmer i SpareBank 1 Skadeforsikring AS har ikke noen form for variabel godtgjørelse.

NOTE 25 – VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

KONSERNETS TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER:

Det overordnede prinsipp for transaksjoner mellom i SpareBank 1 Skadeforsikring og nærstående parter er at disse skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår. For tjenester ytet direkte til konsernselskaper, samt for fellestjenester som SpareBank 1 Gruppen AS utfører for datter-selskaper og Alliansen gjennom Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA benyttes kostnadsdelingsprinsippet uten fortjenestepåslag.

NOK 1 000		
Salg av tjenester:	2015	2014
Morselskapet	4 599	4 688
Andre nærstående parter	72 953	72 104
Kjøp av tjenester	2015	2014
Morselskapet	55 463	81 707
Andre nærstående parter (inkluderer provisjon til eierbankene)	983 598	967 202
Balanseposter som følge av kjøp og salg av tjenester	2015	2014
Morselskapet*	-27 996	-17 421
Andre nærstående parter*	-47 339	-48 792
Fordringer og kortsiktig gjeld til nærstående parter relaterer seg i hovedsak til kjøp og salg av tjenester. Fordringene er usikret. Både fordringer og kortsiktig gjeld er ikke rentebærende.		
Leieavtaler	2015	2014
Morselskapet	27 027	22 772

Godtgjørelser til ansatte i konsernledelsen, styret, kontrollkomitéen og representantskapet er omhandlet i note 24.

NOTE 26– PLIKTIGE FONDSAVSETNINGER

AVSETNING TIL NATURSKADEFOND

NOK 1 000	2015	2014
Opptjent naturskadepremie for egen regning	86 343	80 960
Inntrufne erstatninger for egen regning	-155 737	-47 792
Refusjon naturskadepool	4 708	4 471
Årets avsetning til naturskadefondet	-64 686	37 639
Naturskadefondet 01.01	850 863	813 224
Årets avsetning til naturskadefondet	-64 686	37 639
Naturskadefondet 31.12	786 177	850 863

AVSETNING TIL GARANTIFOND

NOK 1 000	2 015	2 014
Garantifond 01.01	261 170	239 280
Årets avsetning til Garantifond	-17 556	21 890
Garantifond 31.12	243 613	261 170

NOTE 27 – ANDRE TEKNISKE AVSETNINGER

NOK 1 000	2015	2014
Andre tekniske avsetninger per 01.01	559 483	505 839
Årets tekniske avsetninger	7 424	61 213
Direkte belastet	-6 140	-7 570
Andre tekniske avsetninger per 31.12	560 767	559 483

SpareBank 1 Skadeforsikring AS har kollektive forsikringsavtaler hvor LOs medlemmer er forsikringstakere. De kollektive forsikringsavtalene omfatter Kollektiv hjem og LOs Fritidsforsikring. Selskapet har kontakt med kundene ved skadeoppgjør, og distributørene har kontakten ved øvrige spørsmål. Selskapet får en godtgjørelse av LO for skadebehandling og kundeoppfølging. Resultatet på ordningene blir avsatt til et særskilt fond under Andre tekniske avsetninger. Forsikringsselskapet er ansvarlig overfor den enkelte skadelidte uavhengig av økonomien i fagforbundet. Det har i både i 2015 og 2014 vært overskudd på ordningen som er blitt tillagt fondet. Fondet blir ikke medregnet i selskapets solvenskapital.

NOTE 28 – KAPITALDEKNING

Skadeforsikringsselskapene har tilsvarende kapitaldekningsregler som livsforsikringsselskapene, banker og andre finansinstitusjoner. Kravet er 8 prosent ansvarlig kapital i forhold til en risikovektet balanse.

Morselskapet		Konsern	
2015	NOK 1 000	Vekt	2015
	Risikovektede eiendeler	0%	
189 765	Verdipapirer	10%	189 765
1 000 698	Finansinstitusjoner	20%	1 011 223
4 766 240	Anleggsmidler	100%	5 059 372
5 956 704	Sum risikovektede eiendeler		6 260 360
387	Poster utenom balansen		387
5 957 091	Sum balanseførte eiendeler og poster utenom balansen og vektet balanse		6 260 747
2 691 331	Egenkapital		3 007 131
-23 612	- Minstekrav reassuransedekning		-23 612
-67 157	- Fradrag urealiserte gevinster investeringseiendommer/varige driftsmidler		-67 157
-2 253	- Fradrag utsatt skattefordel		-11 356
-31 420	- Immaterielle eiendeler og goodwill		-31 420
2 566 889	Sum kjernekapital		2 873 586
30 221	45% av ureal. verdi eiendommer		30 221
30 221	Sum tilleggskapital		30 221
2 597 110	Netto ansvarlig kapital		2 903 807
43,60%	Kapitaldekning		46,38%
2 120 542	Overskudd av ansvarlig kapital		2 402 947

NOTE 29 – SOLVENSMARGIN

Morselskapet			Konsern	
2015	2014	NOK 1000	2015	2014
2 597 110	2 503 590	Ansvarlig kapital	2 903 807	2 767 039
-	-7 248	Fradrag	-	-7 248
486 455	499 345	Avsetning utover 55% av minstekrav til sikkerhetsavsetning	486 455	499 345
196 544	212 716	Naturskadefond (25% av brutto)	196 544	212 716
3 280 109	3 208 403	Solvensmarginkapital	3 586 806	3 471 852
851 578	821 870	Minstekrav til solvensmargin	851 578	821 870
2 428 531	2 386 533	Overdekning	2 735 228	2 649 982
385,2 %	390,4 %	Samlet solvensmarginkapital i prosent av solvensmarginkravet	421,2 %	422,4 %

NOTE 30 – EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1.320.000 aksjer, hver pålydende 100 kr. Aksjene gir lik stemmerett.

Sparebank 1 Gruppen AS eier alle aksjene

Selskapets totale egenkapital utgjør 4.037 mill. kroner, og fordeler seg slik:

(mill.kroner)	31.12.2015
Aksjekapital	132
Overkursfond	367
Innskutt egenkapital	319
Sum innskutt egenkapital	819
Opptjent egenkapital	3 218

KPMG AS
P.O. Box 7000 Majorstuen
Sørkedalsveien 6
N-0306 Oslo

Telephone +47 04063
Fax +47 22 60 96 01
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Til generalforsamlingen i Sparebank 1 Skadeforsikring AS

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Skadeforsikring AS, som består av selskapsregnskap, som viser et totalresultat på kr 898 237 000, og konsernregnskap, som viser et totalresultat på kr 945 583 000. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapitalen og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav, og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Offices in:

Oslo	Oslo	Molde	Trondheim
Ålesund	Hamar	Narvik	Tynset
Bergen	Haugesund	Sandnessjøen	Tversberg
Bodo	Kragerø	Stavanger	Ålesund
Elverum	Kristiansand	Stord	
Finnesnes	Larvik	Stjørdal	
	Mo i Rana	Tromsø	

KPMG AS, a Norwegian limited liability company and member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity.

Statautoriserede revisorer - medlemmer av Den norske Revisjonsforbund

Revisors beretning 2015
Sparebank 1 Skadeforsikring AS

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter, og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Sparebank 1 Skadeforsikring AS per 31. desember 2015 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret, som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av totalresultatet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsikk i Norge.

Oslo, 10. mars 2016
KPMG AS

Geir Moen

Geir Moen
Statsautorisert revisor

KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE TIL ÅRSOPPGJØRET FOR 2015

Kontrollkomitéen har utført det verv som pålegges den etter lov, forskrift og instruks fastsatt av representantskapet. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets forslag til årsregnskap for 2015 og revisors beretning. Med henvisning til revisors beretning anbefaler kontrollkomitéen at det fremlagte årsregnskapet for SpareBank 1 Skadeforsikring AS fastsettes som årsregnskap for 2015.

Oslo, 17. mars 2016

Dag Nafstad
Knut Ro
Rolf Røkke
Vigdis Wiik Jacobsen
Ivar Listerud

